

ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MERAS

POTVARKIS

DĖL PRITARIMO ŠIRVINTŲ „ATŽALYNO“ PROGIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAI

2025 m. gegužės d. Nr.
Širvintos

Vadovaudamasi Ikimokyklinio ugdymo programos gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“, 46 punktu,

p r i t a r i u pridedamai Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos ikimokyklinio ugdymo programai.

Šis potvarkis gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės merė

Živilė Pinskuvienė

Parengė
Švietimo ir kultūros skyriaus vedėja
Rasa Kralikevičienė

SUDERINTA:
Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus
vedėjo pavaduotoja
Vaida Šeipūnė

Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus vyr.
specialistė
Rima Nainienė

PRITARTA

Širvintų rajono savivaldybės
mero 2025 m. gegužės d. potvarkiu
Nr.

PATVIRTINTA

Širvintų „Atžalyno“
progimnazijos direktoriaus
2025 m. gegužės d.
įsakymu Nr.

**ŠIRVINTŲ „ATŽALYNO“ PROGIMNAZIJOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. DUOMENYS APIE ŠVIETIMO TEIKĖJĄ

- 1.1. Švietimo teikėjo pavadinimas: Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos pagrindinio ugdymo skyrius.
- 1.2. Teisinė forma: biudžetinė įstaiga;
- 1.3. Paskirtis: ikimokyklinis ugdymas;
- 1.4. Adresas: Mokyklos g. 5, Zibalai, LT-19102;
- 1.5. El. paštas: sirvatz@gmail.com;
- 1.6. Interneto svetainė: www.sirvintosatzalynas.lt.

2. MŪSŲ POŽIŪRIS Į VAIKĄ IR JO UGDYMĄ(SI)

Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos Zibalų pagrindinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo grupė – tai vieta, kurioje kiekvienas vaikas yra laukiamas, priimamas ir vertinamas kaip unikali asmenybė. Mūsų požiūris į vaiką grindžiamas pagarba, jautrumu, empatija ir tikėjimu jo vidiniu potencialu. Vaikas mums – ne tik ugdymo(si) objektas, bet ir aktyvus veiklos dalyvis, aplinkos kūrėjas, sprendimų priėmėjas, besimokantis per žaidimą, tyrinėjimą ir santykį.

Mūsų ugdymo(si) filosofija remiasi konstruktyvizmo, sociokultūrinės ir patirtinio mokymosi teorijų principais. Vaikai skatinami mokytis per patirtį, tyrinėjimą, refleksiją, sprendimų priėmimą ir sąveiką su bendraamžiais bei suaugusiais. Ugdymo procesas organizuojamas taip, kad kiekvienas vaikas galėtų jaustis saugus, pastebėtas ir priimtas – tai būtina sąlyga jo visapusiškai raidai.

Vaikai mūsų įstaigoje auga kartu su aplinka – ji laikoma „trečiuoju mokytoju“. Kuriame estetišką, funkcionalų, lankstų mokymosi kontekstą, kuriame vaikai gali laisvai tyrinėti, kurti, priimti sprendimus ir mokytis iš savo patirčių. Aplinka keičiama atsižvelgiant į metų laiką, vaikų iniciatyvas, jų raidos poreikius ir stebėjimo rezultatus.

Pedagogas mūsų įstaigoje yra ne tik žinių perteikėjas, bet ugdymo partneris, reflektuojantis praktikas ir kuriantis kartu su vaikais. Jis stebi, analizuoja, klauso ir atliepia vaikų poreikius, suteikdamas reikšmingų, vaikui aktualių ugdymo(si) patirčių. Mokytojo vaidmuo – kurti prasmingą santykį, saugią emocinę atmosferą, kuri skatintų vaiko augimą, norą pažinti ir veikti.

Ugdymo(si) turinys grindžiamas visuminio ugdymo principais – dėmesys skiriamas ne tik pažintinėms veikloms, bet ir emocinei, socialinei, meninei, fizinei bei kalbinei raidai. Įstaigos ugdymo modelis yra atviras, integruojantis įvairius edukacinius metodus, kurie padeda vaikui tyrinėti pasaulį holistiškai.

Svarbi vieta skiriama ugdymui lauke, judėjimui, gamtos tyrinėjimui, taip pat vaikų saviraiškai per kūrybą, meną, kalbą ir muziką. Pasitelkiami ankstyvojo STEAM principai, ugdymas per patirtį, problemų sprendimą ir bendradarbiavimą.

Mūsų siekis – kurti ugdymo(si) aplinką, kurioje kiekvienas vaikas jaustųsi saugus būti savimi, turėtų galimybių augti pagal savo individualų raidos tempą, o jo ugdymas(si) vyktų per prasmingus, vaikui svarbius ryšius ir patirtis.

3. UGDYMA(SI) GRINDŽIANČIOS VERTYBĖS

Mūsų ugdymo įstaigos veikla grindžiama vertybėmis, kurios įtvirtintos 2023 m. atnaujintoje ikimokyklinio ugdymo programoje. Vertybės ne tik deklaruojamos, bet ir sąmoningai įgyvendinamos kasdienėje veikloje, kuriant kiekvienam vaikui saugią, įtraukią, kūrybai ir bendrystei palankią aplinką.

1. Vaiko orumas

Kiekvienas vaikas priimamas kaip unikali, vertinga asmenybė, turinti teisę būti išgirsta, pastebėta ir

gerbiama. Vaiko balsas svarbus visose ugdymo proceso dalyse – nuo planavimo iki refleksijos. Vaiko poreikiai ir emocinė būsena nuolat stebimi, atliepiami su pagarba ir rūpesčiu.

2. Lygiateisiškumas ir teisingumas

Ugdymo procese užtikrinamos vienodos galimybės visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų gebėjimų, kalbos ar socialinės padėties. Vaikai mokomi sąžiningumo, aiškios ir suprantamos tvarkos, kuri taikoma visiems. Skatinamas pagarbus konfliktų sprendimas ir savarankiškas sprendimų priėmimas.

3. Vaiko gerovė

Visos ugdymo veiklos orientuojamos į vaiko emocinį, fizinį ir socialinį saugumą. Pedagogai aktyviai kuria palaikančią, emociškai stabilią aplinką, rūpinasi sveikos gyvensenos įpročių formavimu ir pozityvios savivokos ugdymu.

4. Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei

Vaikai mokomi atpažinti ir gerbti kitokias nuomones, tradicijas, gebėjimus. Grupėje skatinamas pagarbus bendravimas, empatija, priimami visi vaikai tokie, kokie jie yra. Pedagogai modeliuoja atvirą, pagarbią laikyseną, aktyviai reaguoja į diskriminacijos apraiškas.

5. Kultūrinis tapatumas

Ugdymo turinyje nuosekliai integruojamos lietuvių kalbos, tautosakos, kalendorinių švenčių, vietos tradicijų temos. Vaikai pažįsta savo krašto istoriją, aplinką, puoselėja tautinį tapatumą per dainas, žaidimus, pasakas, simbolius.

6. Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas

Skatinama aktyvi partnerystė tarp vaikų, pedagogų, tėvų ir vietos bendruomenės. Vaikai įtraukiami į sprendimų priėmimą, kuria grupės susitarimus, tariausi, mokosi išklaudyti. Organizuojami bendri renginiai, projektai, kuriuose ugdomas atsakingas požiūris į save, kitus ir savo aplinką.

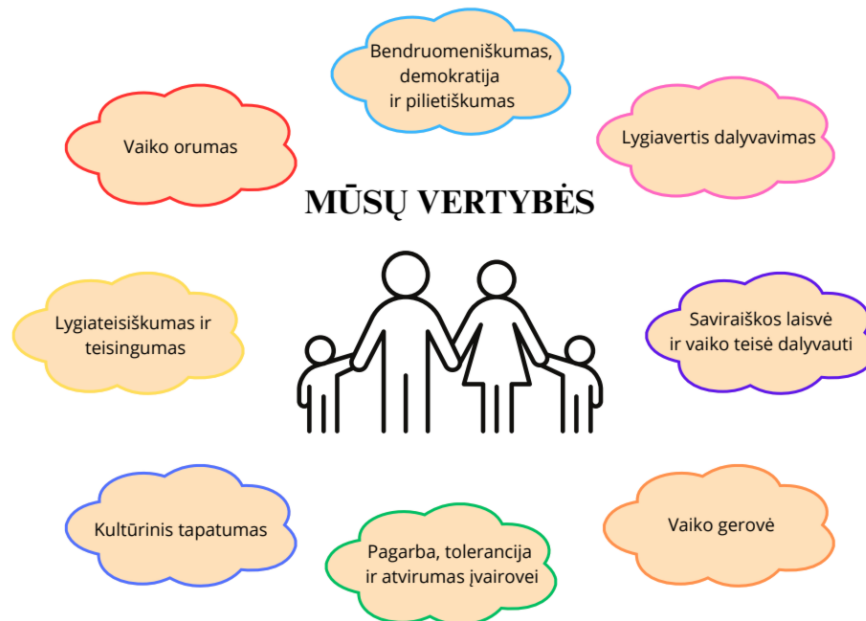
7. Lygiavertis dalyvavimas

Visi vaikai, nepriklausomai nuo savo poreikių ar gebėjimų, dalyvauja bendrose veiklose. Veikla organizuojama taip, kad kiekvienas galėtų įsitraukti, išreikšti save ir patirti sėkmę. Pedagogai kuria aplinką, atitinkančią įvairius ugdymosi stilius, taiko diferencijavimą, individualizavimą.

8. Saviraiškos laisvė ir vaiko teisė dalyvauti

Vaikai turi galimybę laisvai rinktis veiklas, kurti, bendrauti, priimti sprendimus. Jie skatinami eksperimentuoti, išreikšti savo mintis žodžiais, kūnu, menu. Pedagogai ne tik skatina iniciatyvas, bet ir pripažįsta jų vertę – vaiko patirtys, nuomonė ir pasirinkimai yra ugdymo proceso dalis.

Šios vertybės įgyvendinamos per ugdymo turinį, pedagogų laikyseną, aplinkos organizavimą, vaikų veiklų planavimą ir bendradarbiavimą su šeima. Vertybės formuoja ugdymo kryptį, padeda kurti saugią, pozityvią, į vaiką orientuotą ugdymo(si) aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti, tyrinėti, bendradarbiauti, kurti ir tapti atsakinga, savimi pasitikinčia asmenybe.

4. VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Zibalų pagrindinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo grupėje ugdomi įvairaus amžiaus vaikai, kurių kiekvienas yra unikali asmenybė su savais gebėjimais, pomėgiais, iššūkiams ir patirtimis. Mūsų ugdymo(si) procese vaikų poreikiai yra esminis pagrindas – jie lemia ugdymo turinio planavimą, aplinkos organizavimą, veiklų pasirinkimą ir pedagogų veiksmus.

Vaikų raida stebima nuolat – pasitelkiant sistemingus stebėjimo įrankius, refleksiją, diskusijas su specialistais ir tėvais. Šis procesas leidžia atpažinti vaikų stipriąsias puses, sunkumus, pomėgius bei mokymosi stilių. Gauta informacija naudojama planuojant individualizuotą ugdymo(si) turinį ir diferencijuojant veiklas.

Vaikų poreikiai mūsų įstaigoje suprantami plačiai – tai ne tik pažintiniai, bet ir fiziniai, socialiniai, emociniai, kūrybiniai, kalbiniai, judėjimo ir poilsio, saugumo bei savarankiškumo poreikiai. Skatiname vaikų saviraišką, smalsumą, jų pastangas pažinti, išreikšti save, spręsti problemas, kurti ir bendrauti.

Ypatingas dėmesys skiriamas vaikų emocinei gerovei – kuriame aplinką, kurioje vaikas jaučiasi priimtas, girdimas ir svarbus. Padedame vaikams atpažinti emocijas, kalbėti apie savo jausmus, suprasti kitus, mokytis spręsti konfliktus taikiai, įsiklausyti ir būti bendrystėje.

Kiekvienas vaikas skatinamas būti aktyvus, savarankiškas, kūrybingas. Ugdymo(si) procesas planuojamas taip, kad būtų galima derinti vaikų laisvą žaidimą su struktūruotomis veiklomis, remiantis jų raidos tarpsniais ir poreikiais. Dėmesys skiriamas tam, kad veikla turėtų prasmę vaikui, kad jis patirtų sėkmę ir džiaugsmą veikdamas.

Taikome įtraukiojo ugdymo principus, kurių esmė – visi vaikai mokosi kartu, jų įvairovė laikoma vertybe. Užtikriname, kad kiekvienas vaikas turėtų lygias galimybes dalyvauti veiklose, būti bendruomenės dalimi ir augti pagal savo individualų raidos tempą. Pedagogai bendradarbiauja su švietimo pagalbos specialistais, tėvais, mokytojo padėjėjais, kad sukurtų aplinką, kurioje visiems vaikams būtų saugu ir prasminga mokytis.

Vaikai yra mūsų ugdymo(si) centro ašis – jų poreikiai, interesai ir balsas yra esminis programos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo pagrindas.

5. TĖVŲ (GLOBĖJŲ) IR BENDRUOMENĖS POREIKIAI

Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos Zibalų pagrindinio ugdymo skyriaus ikimokyklinio ugdymo grupėje tėvai ir globėjai yra aktyvūs ugdymo(si) proceso partneriai. Siekiame, kad ugdymas būtų

grindžiamas pagarbiu bendravimu, pasitikėjimu, dalijimusi atsakomybe bei bendradarbiavimu, kuriame kiekvienas tėvas ar globėjas jaustųsi svarbiu ugdymo bendruomenės nariu.

Tėvų poreikiai nuolat stebimi ir į juos reaguojama įvairiomis formomis: apklausomis, individualiais pokalbiais, atvirų durų dienomis, refleksijomis apie vaikų ugdymo(si) pažangą. Į ugdymo planavimą įtraukiami ir vaikų tėvai – jie skatinami dalintis savo idėjomis, išvalgomis, o jų siūlymai vertinami kaip svarbūs ugdymo tobulinimo šaltiniai.

Tėvai kviečiami ne tik dalyvauti šventėse, renginiuose, bet ir kasdienėse veiklose: teminėse dienose, projektinėse savaitėse, kūrybinėse dirbtuvėse, skaitymo iniciatyvose. Jie prisideda prie edukacinių aplinkų kūrimo, skolina priemones, dalijasi profesine ar kultūrine patirtimi.

Veikia tėvų atstovų taryba, kuri padeda palaikyti grįžtamąjį ryšį tarp šeimos ir ugdymo įstaigos. Tarybos nariai teikia siūlymus dėl įstaigos veiklos, prisideda prie sprendimų priėmimo, ugdymo turinio planavimo bei aplinkos tobulinimo.

Mūsų ugdymo įstaiga glaudžiai bendradarbiauja su vietos bendruomene – Zibalų miestelio kultūros centru, biblioteka, seniūnija. Kartu įgyvendinamos kalendorinių švenčių tradicijos, organizuojami pilietiškumą skatinantys renginiai, akcijos, edukaciniai susitikimai. Tai padeda vaikams geriau pažinti savo socialinę ir kultūrinę aplinką, kurti tapatumą bei pilietinę atsakomybę.

Tėvų ir bendruomenės įsitraukimas į ugdymo procesą mums – ne formalumas, o vertybė. Tikime, kad tik per bendrystę, pasitikėjimą ir bendrus tikslus galime sukurti vaikui visapusiškai saugią, palaikančią, atvirą augimui aplinką.

6. REGIONO YPATUMAI IR ĮSTAIGOS SAVITUMAS

Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos Zibalų pagrindinio ugdymo skyrius įsikūręs vaizdingoje Zibalų seniūnijos vietovėje, apsuptoje gamtos ir istorinių objektų. Geografinė aplinka leidžia vaikams ugdytis patyriminėje veikloje: lankomasi Kernavės muziejuje, piliakalniuose, elnių SPA, kur vaikai susipažįsta su gamtos ir kultūros paveldu.

Skyrius glaudžiai bendradarbiauja su Kiauklių ir Anciūnų seniūnijų bendruomenių nariais, Zibalų seniūnijos biblioteka, Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriumi. Kartu organizuojami bendri projektai, edukacinės veiklos, šventės ir renginiai. Vaikai svečiuojasi vieni pas kitus, dalyvauja koncertuose, konkursuose ir kultūriniuose renginiuose.

Atsižvelgiant į įstaigos savitumą, ypatingas dėmesys skiriamas tradicinių švenčių ir renginių puoselėjimui: švenčiamos Gandrinės, Užgavėnės, Žemės diena, Vasario 16-oji, piemenėlių šventė, spalvų savaitė, organizuojami Kalėdiniai renginiai ir Advento kūrybinės dirbtuvės kartu su tėvais.

Ši ikimokyklinio ugdymo grupė išsiskiria glaudžiu ryšiu su bendruomene, gamtine ir kultūrine aplinka, tradicijų puoselėjimu ir vaiko patirčių įvairove. Čia ugdymas grindžiamas pagarba vaikui, jo saviraiškos laisve ir įtraukia į prasmingą, patirtinę veiklą, stiprinančią tapatumą, bendrystę ir atsakomybę už save bei aplinką. Ugdymo procesas kuriamas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko galias ir poreikius, padedant jam augti saugioje, draugiškoje ir įkvepiančioje aplinkoje.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa grindžiama atnaujintos 2023 m. ikimokyklinio ugdymo programos principais, kurie užtikrina visapusišką vaiko ugdymą(si), ugdomųjų sąveikų kokybę, atvirumą vaiko patirčiai ir individualiems poreikiams. Vadovaujamosi šiais principais:

1. **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.** Vaiko kasdienybė – tai vientisas procesas, kuriame ugdymas(si) ir priežiūra susilieja. Kiekvienas vaiko patyrimas – tiek planuotas, tiek spontaniškas – yra ugdantis ir svarbus jo raidai.
2. **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.** Kiekvieno vaiko raida – unikali. Ugdymo turinys pritaikomas pagal vaiko galimybes, raidos etapą, interesus, skatinant holistinę pažangą įvairiose srityse.
3. **Žaismės principas.** Žaidimas – pagrindinė vaiko veikla, kurios metu formuojasi socialiniai, pažintiniai ir kūrybiniai gebėjimai. Žaisminga aplinka skatina tyrinėti, bendrauti, kurti ir išgyventi emocijas.
4. **Sociokultūrinio kryptingumo principas.** Ugdymo turinys siejamas su vietos bendruomenės kultūra, kalba, tradicijomis. Vaikai mokosi pažinti savo aplinką, būti pilietiškai ir atviri įvairioms kultūrinėms patirtims.
5. **Integralumo principas.** Vaiko patirtys apjungiamos į visumą – veiklos apima kelias ugdymo sritis, stiprinami tarpusavio ryšiai tarp turinio, patirties ir išmokymo rezultatų.

6. **Įtraukties principas.** Visi vaikai, nepaisant jų individualių savybių ar gebėjimų, dalyvauja ugdymo(si) veiklose. Kiekvienam vaikui sudaromos galimybės patirti sėkmę ir būti bendruomenės dalimi.
7. **Kontekstualumo principas.** Ugdymas organizuojamas realiose, vaikui pažįstamose aplinkose. Veikla vyksta ten, kur vaikui prasminga – grupėje, lauke, namų aplinkoje, bendruomenėje.
8. **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.** Mokytojas aktyviai dalyvauja vaiko veikloje – klauso, stebi, siūlo, priima vaiko iniciatyvas. Ugdymas kuriamas bendradarbiaujant ir pasitikint vienas kitu.
9. **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** Vaikui suteikiama laiko išgyventi patirtis, pajusti kūrybos, stebėjimo, atradimo procesą. Svarbus ne tik rezultatas, bet ir kelias link jo.
10. **Reflektyvaus ugdymo(si) principas.** Ugdymas grindžiamas nuolatinio apmąstymu – tiek vaikų, tiek pedagogų. Kartu aptiriamos emocijos, patirtys, veiklos turinys ir tolesni žingsniai.
11. **Šeimos ir mokyklos partnerystės principas.** Tarp šeimos ir įstaigos kuriamas abipusis ryšys – tėvai aktyviai dalyvauja ugdymo procese, dalijasi atsakomybe ir bendradarbiauja dėl vaiko gerovės.

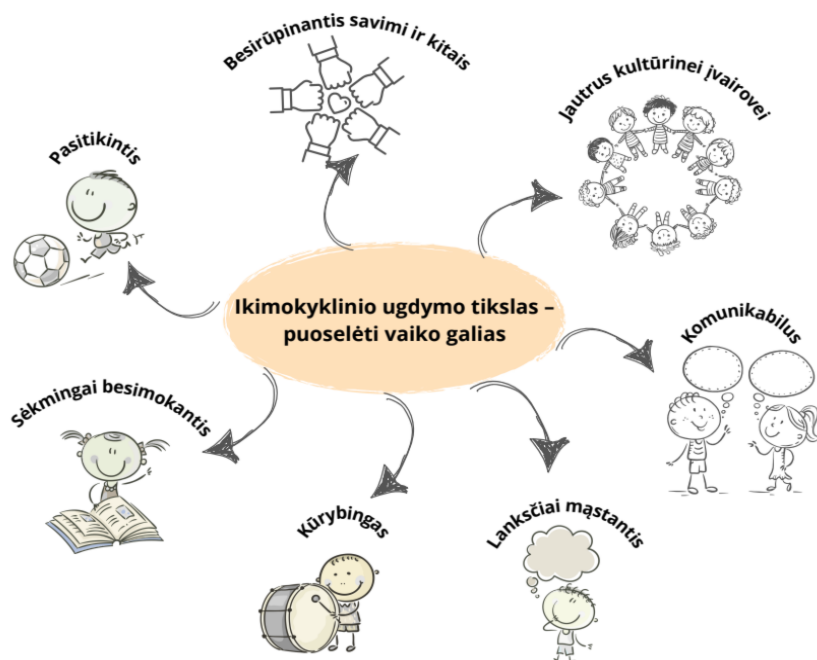
Šie principai yra praktinis pagrindas, kuriuo grindžiamas visas ugdymo procesas – nuo veiklų planavimo iki jų refleksijos. Jie užtikrina, kad ugdymas būtų kryptingas, įtraukus, lankstus, paremtas pagarba vaikui ir jo poreikiams. Kiekvienas principas įgyvendinamas per kasdienę pedagogų laikyseną, vaikų patirtis ir šeimos įtraukimą į bendrą ugdymo procesą. Vaiko ir pedagogo bendradarbiavimas, ugdymo(si) ir priežiūros dermė, žaidimo ir tyrinėjimo svarba kasdienėje veikloje – tai neatsiejama praktikos dalis. Taikant šiuos principus, kuriama saugi, palaikanti, kontekstui ir vaiko raidos etapui pritaikyta aplinka, kurioje kiekvienas vaikas gali patirti sėkmę, augti ir mokytis savo tempu.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo programa siekia kurti visuminį, kiekvienam vaikui prieinamą ugdymo(si) procesą, kuris atlieptų individualius ugdymosi poreikius, augimo tempą bei šeimos lūkesčius.

Ugdymo tikslas – skatinti vaiko raidą, brandą ir savarankiškumą, sudarant sąlygas aktyviai patirti, veikti, tyrinėti ir augti bendrystėje.

Uždaviniai:

1. Užtikrinti palankias ugdymosi sąlygas kiekvienam vaikui, atsižvelgiant į jo individualumą, poreikius ir galias.
2. Kurti įtraukią ir dinamišką ugdymo aplinką, kurioje vaikas galėtų laisvai veikti, žaisti, eksperimentuoti ir mokytis per patirtį.
3. Derinti pedagogo inicijuotas veiklas su vaikų iniciatyvomis, skatinant savarankiškumą, mąstymo lankstumą ir kūrybinį požiūrį į sprendimų priėmimą.
4. Plėtoti vaikų meninę, kalbinę, socialinę, fizinę ir pažintinę kompetenciją per įvairias ugdomasias patirtis.
5. Formuoti vaikų bendravimo, bendradarbiavimo ir problemų sprendimo įgūdžius, ugdyti emocinį raštingumą ir gebėjimą reflektuoti.
6. Palaikyti fizinę ir emocinę vaikų gerovę, skatinti sveikos gyvensenos įpročius bei teikti reikiamą emocinę paramą.

7. Stiprinti tėvų įtrauktį ir bendradarbiavimą, kuriant grįžtamuosiu ryšiu ir pagarba grįstą ugdymo bendruomenę.

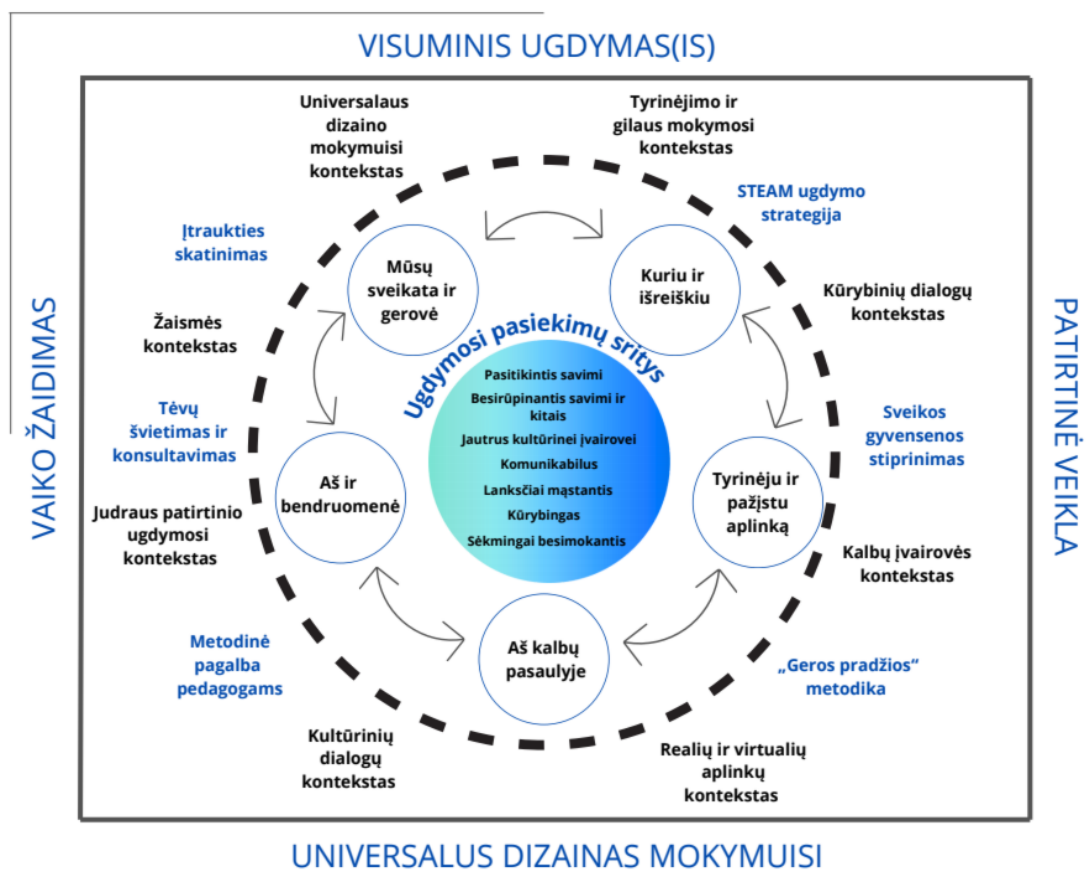
Ugdymo(si) rezultatai orientuoti į penkias visuminio ugdymo sritis:

- „Mūsų sveikata ir gerovė“
- „Aš ir bendruomenė“
- „Aš kalbų pasaulyje“
- „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“
- „Kuriu ir išreiškiu“

Kiekvienoje srityje vaiko raida siejama su vertybinėmis nuostatomis, žinių pagrindu ir gebėjimų raiška. Pasiekimų siekiama per 18 apibrėžtų sričių: kasdienio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir streso valdymas; socialiniai ryšiai; pilietiškumas ir tapatumas; skaitmeninis raštingumas; kalbų pažinimas ir vartojimas; kūrybiškumas; mokėjimas mokytis; problemų sprendimas; tyrinėjimas; pažinimas; estetinis suvokimas; meninė raiška; kalbinė raiška; gebėjimas žaisti; matematinis mąstymas.

Konceptualus ugdymo modelis padeda formuoti ugdymo(si) erdves ir procesus taip, kad jie būtų lanksčiai pritaikomi kiekvienam vaikui. Vaikas yra šio modelio centras, o ugdymo turinys bei priemonės tarnauja jo galių ugdymui: savarankiškumui, emocinei brandai, fiziniam aktyvumui, kūrybiškumui, mąstymo lankstumui, bendravimo gebėjimams. Mokytojas planuoja aplinką ir veiklas taip, kad jos skatintų visapusišką augimą tiek grupėje, tiek lauke ar netradicinėje aplinkoje. Holistinis požiūris leidžia ugdyti vaiką kaip savitą, stiprią, atsakingą asmenybę.

Konceptualus ugdymo modelis: galios, sritys, kontekstai, IU pagrindas ir įstaigos savitumas:

Kiekvienoje srityje vaiko raida siejama su vertybinėmis nuostatomis, žinių pagrindu ir gebėjimų raiška. Pasiekimų siekiama per 18 apibrėžtų sričių: kasdienio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir streso valdymas; socialiniai ryšiai; pilietiškumas ir tapatumas; skaitmeninis raštingumas; kalbų pažinimas ir vartojimas; kūrybiškumas; mokėjimas mokyti; problemų sprendimas; tyrinėjimas; pažinimas; estetiškas suvokimas; meninė raiška; kalbinė raiška; gebėjimas žaisti; matematinis mąstymas.

IV. UGDYMO TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo turinys orientuotas į vaiko patirtį, emocinį saugumą, tyrinėjimo džiaugsmą ir savarankišką pažinimą. Ugdymo(si) procesas kuriamas remiantis 2023 m. ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis, pritaikant veiklas prie vaikų poreikių, šeimos ir bendruomenės konteksto. Turinys planuojamas pagal vaikų amžiaus tarpsnius, gebėjimus ir interesus. Ugdymas grindžiamas kasdienėmis situacijomis, vaikų inicijuotomis veiklomis, integruojant žinias, vertybines nuostatas ir

gebėjimus. Pedagogas veikia kaip vaikų mokymosi partneris: stebi, reaguoja, siūlo, dalyvauja, reflektuoja kartu su vaikais.

Vaikai mokosi tyrinėdami aplinką, žaisdami, eksperimentuodami, judėdami, kurdami, dalyvaudami įvairiose socialinėse situacijose. Ugdymo turinys yra lankstus, atviras kaitai ir grindžiamas kontekstu – metų laikais, šventėmis, vaikų patirtimi ir aktualijomis.

Aplinka organizuojama taip, kad būtų saugi, estetiška, skatinanti veikti savarankiškai ir bendradarbiaujant. Pedagogas kviečia vaikus kartu planuoti veiklas, kartu priimti sprendimus. Veiklos vyksta ne tik grupėje, bet ir lauke, bendruomenėje, kultūrinėje, socialinėje, gamtinėje erdvėje. Pedagogai nuolat bendradarbiauja su tėvais ir švietimo pagalbos specialistais. Vaiko gerovė ir individualus pažinimo kelias – prioritetas, kuris atsispindi ir turinio planavime, ir jo įgyvendinimo procese.

Ugdymo turinys neapsiriboja formalizuotu mokymu – jis apima ir emocinį augimą, saviraišką, santykių su aplinka ir kitais žmonėmis. Kiekviena situacija grupėje gali tapti vertinga ugdymosi patirtimi, jei pedagogas geba ją reflektuoti ir paversti prasminga vaikui.

Svarbu, kad ugdymo turinys būtų patrauklus, artimas ir motyvuojantis. Todėl vaikų nuomonės įsiklausymas, jų idėjų įgyvendinimas tampa neatsiejama ugdymo proceso dalimi. Vaikai jaučiasi vertinami ir įtraukti, kai jų iniciatyvos pastebimos ir palaikomos. Tai ugdo pasitikėjimą savimi, atsakomybę, kūrybiškumą bei norą toliau tyrinėti pasaulį.

Svarbu, kad ugdymo turinys būtų patrauklus, artimas ir motyvuojantis. Todėl vaikų nuomonės įsiklausymas, jų idėjų įgyvendinimas tampa neatsiejama ugdymo proceso dalimi. Vaikai jaučiasi vertinami ir įtraukti, kai jų iniciatyvos pastebimos ir palaikomos. Tai ugdo pasitikėjimą savimi, atsakomybę, kūrybiškumą bei norą toliau tyrinėti pasaulį. Pedagogas, kurdamas turinį kartu su vaikais, reaguoja į jų kasdienę patirtį, emocinius išgyvenimus ir socialines situacijas, taip paversdamas ugdymą prasmingu ir gyvu procesu.

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Ugdymo turinys 1–3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Kasdienio gyvenimo įgūdžiai</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.</p>	<p>Vaikai pradeda sąmoningai atlikti paprastus kasdienio gyvenimo veiksmus: mokosi valgyti su šaukštu, geria iš puodelio, domisi higienos priemonėmis ir veiksmais, susijusiais su kūno priežiūra. Jie pradeda atskirti, kas yra „švaru“ ar „nešvaru“, supranta, kad kai kurie produktai sveiki, o kiti – mažiau. Rodo iniciatyvą tvarkydamiesi, rūpinasi savo daiktais. Pastebi, kas ne vietoje, mėgaujasi savarankiškumo patirtimi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ valgo pats, kartais padeda sau ranka laikyti indą ➤ pasirenka tam tikrus produktus pagal skonį ar išvaizdą ➤ naudoja rankšluostį, rodo susidomėjimą muilu ar servetėle ➤ mėgsta stebėti, kaip kiti rūpinasi švara, kartoja veiksmus ➤ padeda dėti žaislus į dėžę ar lentyną ➤ sako „pats“ ir didžiuojasi savarankiškai atlikta užduotimi
<p>Fizinis aktyvumas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus.</p>	<p>Vaikas pradeda aktyviai judėti savarankiškai – šliaužia, ropoja, eina, vėliau bėga. Jis eksperimentuoja su savo kūno judesiais, siekia daiktų, lipa ant įvairių paviršių. Pradeda koordinuoti judesius, jungia abi rankas veiklai. Stiprina fizinius gebėjimus žaisdamas, šokdamas, naudodamas lauko ir vidaus priemones.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vaikšto nelygiu paviršiumi, saugo pusiausvyrą ➤ lipdamas laiptais, laiko už turėklo ➤ metą ar ridena kamuolį, bando pagauti ➤ suka, pila, įdeda, pasuka – lavina

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		<p>smulkiąją motoriką</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sukasi, linguoja, šokinėja vietoje pagal ritmą ➤ tyrinėja, kuria kliūtis iš pagalvių ar dėžių
<p>Savivoka ir savigarba</p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> atpažįsta save, domisi, ką geba, kas jam patinka, jaučiasi svarbiu bendruomenės nariu.</p>	<p>Vaikas žiūri į save veidrodyje, taria savo vardą. Reaguoja į pagyrimus, rodo pasitenkinimą savo veiksmais. Pradedą sakyti „aš pats“ ir savarankiškai veikia. Parodo, kas jam patinka ar nepatinka. Renkasi žaislus, veiklą ar maistą pagal savo norus. Mėgsta būti pastebėtas ir giriamas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žiūri į save veidrodyje ar nuotraukoje. ➤ Sako savo vardą, amžių, lytį. ➤ Vartoja žodžius „aš pats“, kai nori pabandyti savarankiškai. ➤ Džiaugiasi, kai pavyksta ką nors padaryti. ➤ Reaguoja į pagyrimus, šypseną, padrąsinimą. ➤ Parodo, kas patinka ar nepatinka. ➤ Stebi kitus vaikus, domisi jų veikla, nori būti kartu.
<p>Savireguliacija ir elgesio kontrolė</p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį.</p>	<p>Vaikas pradeda reaguoti į grupės taisykles, mokosi kontroliuoti impulsus. Pastebi, kaip elgiasi kiti, pradeda mėgdžioti. Suaugusiojo padedamas supranta, kada</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ klausosi, kai kalba mokytojas ➤ laukia savo eilės ➤ padeda kitam, kai paprašo

Pasiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<i>Esminis gebėjimas:</i> sutelkia dėmesį veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų.	reikia palaukti, pasitraukti, dalintis. Išmoksta atsiprašyti, ieškoti pagalbos.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pasitraukia, kai pyksta, kreipiasi pagalbos ➤ kartu su mokytoju aptaria, ką daryti kitaip ➤ kartais pakartoja: „negalima“, „atsargiai“, „lauk“

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdymo kontekstai:

Kasdieniai veiksmai vyksta natūralioje aplinkoje: ryto ratuose, per pusryčius ir pietus, lauke bei žaidimų metu grupėje. Vaikai mokosi per asmeninę patirtį – liečiant, ragaujant, judant, stebint kitus. Ypač svarbi rutina – valgymas, tualetu įgūdžiai, poilsis ir tvarkymasis tampa natūralia ugdymo(si) dalimi. Akcentuojamas lėtas tempas ir ritminga dienotvarkė, kuri padeda vaikams jaustis saugiai.

Pedagogo vaidmuo:

Pedagogas stebi vaikus, atpažįsta jų iniciatyvas, poreikius ir emocijas. Jis padeda vaikams veikti savarankiškai, bet kartu ir palaiko, kai reikia pagalbos. Mokytojas rodo pavyzdį, dalyvauja veikloje šalia vaiko, suteikia galimybių rinktis, kviečia reflektuoti: „Ką šiandien pats padarei?“, „Ką mėgsti valgyti?“, „Kaip jautiesi?“. Jis kuria estetišką, saugią aplinką, kurioje vaikui lengva suprasti, ką, kur ir kada veikti.

Strategijos:

- individualizuotas stebėjimas ir atliepimas į vaikų poreikius
- palaikymas per kasdienes veiklas, nepertraukiant vaiko iniciatyvos

- žodinis įvardijimas veiksmų („tu dabar plauni rankas“, „valgai obuolį“)
- ritualai ir pasikartojantys signalai, padedantys susiorientuoti dienotvarkėje

Metodai:

- modeliavimas (parodant elgesio ar veiksmo pavyzdį)
- refleksijos skatinimas (vaikui pasakojant apie save)
- tyrinėjimas per jusles: ragavimas, lietimasis, girdėjimas
- imitavimas – vaikas mokosi žiūrėdamas ir bandydamas kartu

Būdai:

- žaidybiniai siužetai („virtuvėlė“, „maisto parduotuvė“)
- estetiškai pateiktos priemonės (vaisių paveikslėliai, higienos ženkliukai)
- judrios veiklos: lipimas, šokinėjimas, balansavimas
- bendri kasdieniai veiksmai – tvarkymasis, padėjimas draugui, ėjimas kartu

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Ketvinti–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <i>Vertybinė nuostata: domisi, kas padeda</i>	Vaikai savarankiškai atlieka kasdienes higienos veiksmus: prausiasi, šluostosi,	➤ pasirenka sveikesnį maistą, ragauja, kai pasiūlo

Pasiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>augti sveikam ir saugiam.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, palaiko kūno švarą, laikosi susitarimų, prisideda prie aplinkos tvarkos.</p>	<p>naudoja stalo įrankius, tvarkosi po veiklos. Jie supranta maisto pasirinkimo svarbą, domisi, kas sveika. Dalyvauja ruošdami maistą žaidybinėse situacijose, kalba apie tvarką, švarą ir saugą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pasidaro sau sumuštinį ar užtepa sviestą ➤ nusiprausią rankas be priminimo ➤ žino, kur padėti savo daiktus, tvarkosi po veiklos ➤ kalba apie švarą, maistą, pasakoja, ką valgo namuose ➤ padeda draugui, kai reikia – atneša servetėlę ar vandens
<p>Fizinis aktyvumas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> noriai juda, mėgsta fizinę veiklą, supranta judėjimo svarbą sveikatai.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> juda tiksliai ir koordinuotai, pasirenka aktyvią veiklą, demonstruoja ištvermę, pusiausvyrą, geba judėti grupėje.</p>	<p>Vaikai sąmoningai renkasi judėjimą, dalyvauja judriuosiuose žaidimuose, mėgsta veikti grupėje. Judesiai tampa tikslesni: bėga, šokinėja, meta, gauda, lipa, balansuoja. Jų fizinis aktyvumas tampa savireguliacijos priemone – moka nusiraminti judėdami ar pasirinkdami aktyvią pertrauką.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bėgioja, lipa, šoka, važiuoja paspirtuku ar dviračiu ➤ pereina kliūčių ruožą – lipa, šokinėja, laipioja ➤ mėgsta sportinius žaidimus su taisyklėmis ➤ pats pasirenka: nori judrios ar ramesnės veiklos ➤ supranta, kad judėjimas padeda jaustis gerai ➤ paaiškina, ką daro: „treniruoju pusiausvyrą“, „šokinėju kaip varlė“

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Savivoka ir savigarba</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> suvokia savo tapatumą, pasitiki savo jėgomis, pripažįsta savo jausmus ir stipriąsias puses, gerbia save ir kitus.</p>	<p>Vaikas pasako apie save – vardą, ką mėgsta, kuo domisi. Džiaugiasi savo pasiekimais, noriai juos rodo kitiems. Atpažįsta savo stipriąsias puses, kalba apie tai, ką moka. Bando iš naujo, net jei nepavyko. Priima, kad kiekvienas vaikas yra skirtingas. Išsako savo norus, pasiūlo idėjų grupei. Supranta, kad turi teisę pasakyti „ne“.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pasako apie save – vardą, amžių, kuo domisi, ką mėgsta veikti. ➤ Džiaugiasi savo pasiekimais, rodo juos draugams, mokytojui. ➤ Kalba apie tai, ką moka ir ką dar norėtų išmokti. ➤ Pripažįsta, kad kiti gali būti skirtingi, supranta įvairius pomėgius ir gebėjimus. ➤ Bando savarankiškai spręsti problemas ir siekia savo tikslų. ➤ Priima nesėkmes kaip mokymosi dalį, skatina save bandyti dar kartą. ➤ Reikšdamas nuomonę, pasako, ko nori arba ko nepriima: „man taip netinka“, „aš noriu kitaip“. ➤ Gerbia kitų vaikų nuomonę, nesityčioja, palaiko.
<p>Savireguliacija ir elgesio kontrolė</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> geba valdyti savo</p>	<p>Vaikai supranta susitarimus, geba jų laikytis. Pastebi savo reakcijas ir jas reflektuoja. Turi aiškius „rėmus“ – žino, kaip elgtis tam tikrose situacijose. Esant konfliktui ar nusivylimui – moka įvardyti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ laikosi susitarimų: nelipa, kur draudžiama, neliečia be leidimo ➤ pasako sau: „dabar reikia luktelėti“, „paklausysiu mokytojos“

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>elgesį ir emocijas, laikytis susitarimų.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> veikia savarankiškai ir atsakingai, laikosi grupės taisyklių, prisitaiko prie situacijos.</p>	<p>jausmą, kreiptis pagalbos, ieškoti sprendimo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ jei susipyksta, stengiasi susitarti arba paprašyti padėti ➤ pats pasiūlo atsiprašyti ar pakviesti vėl žaisti ➤ kartais nusiramina piešdamas ar kalbėdamas ➤ sako: „padariau klaidą, bet kitą kartą darysiu kitaip“

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdymo kontekstai:

Ugdymas vyksta natūralioje, vaikui artimoje aplinkoje – per dienos rutiną, tyrinėjimo veiklas, patirtinį ugdymąsi lauke bei grupėje. Vaikai įtraukiami į veiklas, susijusias su sveika mityba, judėjimu, emocijų raiška, dienotvarkės supratimu. Jie aktyviai veikia mažose grupėse ar savarankiškai, lavina įgūdžius per konkrečias užduotis, kūrybinius tyrinėjimus, žaidimus. Svarbi vieta skiriama vaikų refleksijai, kai vaikas pats įvardija savo pojūčius, išgyvenimus ir atradimus.

Pedagogo vaidmuo:

Mokytojas aktyviai kuria situacijas, kurios padeda vaikui stiprinti kasdienes įgūdžius, emocinį raštingumą, kūno pajautą. Jis kviečia vaiką mąstyti: „Kodėl svarbu plauti rankas?“, „Kaip jaučiasi tavo draugas?“, „Ką valgysi pietums?“ Pedagogas fiksuoja vaikų pasiekimus, pastebi iniciatyvas ir skatina tolesnį gilinimąsi per dialogą, diskusiją. Vaiko balsas yra svarbus – jis įtraukiamas į sprendimus: ką veiksime, kaip ragausime, kaip pailsėsime.

Strategijos:

- tikslingas refleksijos skatinimas („ką pavyko padaryti be pagalbos?“)
- įtraukiančios tyrinėjimų temos (sveiko maisto savaitės, judesio iššūkiai)
- kasdienė dienvartė naudojama kaip orientyras veiklai ir savireguliacijai
- stiprinamas emocinis raštingumas per kalbėjimą, klausymąsi, vaidmenis

Metodai:

- patirtinis mokymasis (vaikas mokosi per patirtį, bandymą ir klydimą)
- tiriamasis metodas (vaikas kelia klausimus, ieško atsakymų)
- refleksinis metodas (vaikas įsivertina, kalba apie save ir savo veiklą)
- kūrybinis ugdymas (judesiu, žodžiu, piešiniu, žaidimu)

Būdai:

- sveiko maisto degustacijos, dienos meniu kūrimas, daržovių atpažinimo žaidimai
- judrieji žaidimai su taisyklėmis: estafetės, kliūčių ruožai
- savarankiško pasirinkimo kampeliai: „poilsio zona“, „judėjimo kampas“
- vaikų idėjomis grįstos veiklos: „ką šiandien valgysim?“, „kaip judėsime?“
- kvėpavimo, atsipalaidavimo pratimai po aktyvios veiklos
- savarankiškas rankų plovimas, asmens higienos įgūdžių stiprinimas žaidimo forma

- vaisių ir daržovių pažinimas per sensorines veiklas: lietimasis, uostymas, skonio palyginimas

Ugdymo (si) sritis „Aš ir bendruomenė“

Ugdymo turinys 1–3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Savivoka ir savigarba</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> atpažįsta save kaip unikalų asmenį, supranta, ką mėgsta, ką geba, pradeda kalbėti apie savo poreikius ir jausmus.</p>	<p>Vaikai pradeda sakyti savo vardą, nurodo savo lytį, metų skaičių. Atpažįsta save veidrodyje ar nuotraukoje. Kalba apie tai, ką mėgsta ar moka. Nori veikti „pats“, išreiškia nuomonę apie veiklą, kartais užsispiria, kai nesutinka. Džiaugiasi sėkme, parodo norą būti pripažintu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pasako savo vardą, lytį, kiek jam metų ➤ nurodo, ką mėgsta veikti, ką moka ➤ džiaugiasi, kai pavyksta atlikti užduotį ➤ žiūri į veidrodį, atpažįsta save nuotraukose ➤ parodo norą veikti savarankiškai, sako „pats“ ➤ supyksta ar nusivilia, kai negauna veikti pagal savo norą
<p>Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> vertina artimą ryšį su kitais, jaučiasi saugus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> užmezga kontaktą su</p>	<p>Vaikai ieško suaugusiojo dėmesio, mėgsta būti pastebėti, šalia. Užmezga kontaktą su kitais vaikais – stebi, imituoja, kviečia žaisti. Reaguoja į grupės taisykles, mokosi laukti, dalintis, priimti. Bendraudami naudoja žodžius, mimiką, gestus. Ieško</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ieško suaugusiojo dėmesio, artumo, apkabinimo ➤ stebi kitus vaikus, mėgdžioja jų veiksmus

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>suaugusiais ir vaikais, ieško draugijos, bendrauja žodžiu ar gestais.</p>	<p>saugių santykių, nori būti priimti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kviečia žaisti, dalijasi žaislais ➤ kalbasi paprastais sakiniais, rodo norą bendrauti ➤ reaguoja į kitų emocijas – atneša daiktą, paglosto ➤ pradeda mokytis laukti, tartis, pasitraukti iš konflikto
<p>Emocijų suvokimas ir raiška</p> <p><i>Vertybinių nuostatų:</i> pradeda atpažinti ir išgyventi įvairias emocijas, mokosi jas išreikšti saugiu ir priimtiniu būdu.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> kūno kalba, gestais, veido mimika ar garsais išreiškia savo emocinę būseną, suaugusiojo padedamas pradeda įvardyti pagrindines emocijas (liūdesį, pyktį, džiaugsmą, baimę).</p>	<p>Vaikas išgyvena įvairias emocijas ir pamažu mokosi jas atpažinti. Dažniausiai emocijas reiškia kūno kalba ar garsais, o su suaugusiojo pagalba pradeda jas įvardyti. Mėgdžioja kitų emocinę raišką, reaguoja į aplinkinių nuotaikas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vaikas pradeda atpažinti pagrindines emocijas – džiaugsmą, pyktį, baimę, liūdesį. ➤ Reaguoja į savo emocijas kūno kalba – verkia, juokiasi, trypia, glaudžiasi. ➤ Pamažu pradeda sieti emocijas su įvykiais („verkia, kai atima žaislą“, „juokiasi, kai linksma“). ➤ Suaugusiojo padedamas bando įvardyti jausmus: „liūdna“, „pykstu“, „bijau“. ➤ Mėgdžioja suaugusiojo reakcijas į emocijas – guodžia lėles, apkabina draugą.

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pradedą suprašti, kad ir kiti vaikai jaučia skirtingus jausmus. ➤ Dažnai reikšdami emocijas naudoja kūno kalbą, gestus, balsą ar verksmą.
<p>Savireguliacija ir elgesio kontrolė</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> pradeda suvokti ir valdyti savo emocijas, dėmesį bei elgesį, mokosi laikytis paprastų susitarimų.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> suaugusiojo padedamas mokosi sutelkti dėmesį, laikytis kasdienių taisyklių, valdyti emocijų raišką ir elgesį kasdienėse situacijose.</p>	<p>Vaikas pradeda mokytis dėmesio sutelkimo ir paprastų taisyklių laikymosi. Reaguoja į emocijas dažnai impulsyviai, bet su suaugusiojo pagalba mokosi nusiraminti ir tinkamai reikšti savo norus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vaikas trumpam sutelkia dėmesį į veiklą, tačiau greitai jį išblaško kiti dirgikliai. ➤ Suaugusiojo padedamas prisimena susitarimus – laukia savo eilės, pasidalina žaislais. ➤ Reaguodamas į nesėkmes verkia, pyksta, bet pamažu mokosi nusiraminti. ➤ Pradedą naudoti žodžius vietoje fizinių reakcijų: „neduok“, „noriu dar“. ➤ Mėgdžioja suaugusiųjų elgesį – stengiasi pasakyti „prašau“, „ačiū“. ➤ Pastebi savo emociinę būseną („pavargau“, „noriu miego“) ir suaugusiojo paragintas pasako.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdymo kontekstai:

Veiklos organizuojamos per natūralius kasdienybės momentus: žaidimą, valgyimą, tvarkymąsi, poilsį, ėjimą į lauką. Aplinka pritaikoma mažųjų poreikiams – aiški, saugi, stabili, su daug pasikartojančių ritualų. Daug dėmesio skiriama vaikų emocinei gerovei: kuriamas šiltas ryšys su suaugusiuoju, sudaromos sąlygos jaustis saugiam ir priimtam.

Pedagogo vaidmuo:

Pedagogas kuria saugią, nuspėjamą aplinką, stebi vaikų emocinę būklę, padeda atpažinti ir įvardyti jausmus. Aktyviai reaguoja į vaikų emocinius poreikius – guodžia, drąsina, padeda spręsti nesutarimus. Mokytojas pats modeliuoja pageidaujamą elgesį – kaip prašyti, laukti, dalintis.

Strategijos:

- Grupės veiklų struktūravimas – aiški dienotvarkė, pasikartojantys ritualai.
- Emocinio saugumo stiprinimas – kuriami artimi santykiai su suaugusiuoju.
- Socialinio elgesio modeliavimas kasdienėse situacijose.
- Nusiramino ir atokvėpio zonos organizavimas grupėje.
- Vaikų įtraukimas į grupės susitarimų kūrimą.

Metodai:

- Emocijų atpažinimo ir raiškos žaidimai su mimika, gestais, veidukais.
- Laisvas ir struktūruotas žaidimas su žaisliniais gyvūnais ar lėlėmis.

- Socialiniai žaidimai („duok–pasiimk“, „palauk eilėje“, „padėk draugui“).
- Kasdienių situacijų aptarimas su vaikais grupiniuose pokalbiuose.
- Pasakojimai ir vaidmenų žaidimai apie bendravimą, pagalbą, draugystę.

Būdai:

- Emocijų įvardijimas („Matau, kad supykai“, „Tu nuliūdai, kai draugas išėjo“).
- Kalbėjimasis atsiklupus, palaikant akių kontaktą.
- Vaiko drąsinimas ir padrašinantis fizinis kontaktas (apkabinimas, rankos laikymas).
- Pavyzdžio rodymas, kaip pasakyti „ačiū“, „atsiprašau“, „galiu palaukti“.
- Aplinkos ženklėjimas simboliais (susitarimai, emocijų veidukai, eilės ženklai).

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Savivoka ir savigarba <i>Vertybinė nuostata:</i> pasitiki savimi ir savo</p>	<p>Vaikai apibūdina save: „moku šokti“, „man patinka piešti“, atpažįsta savo stipriąsias savybes. Jie išsako savo</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pasako savo vardą, pavardę, amžių ➤ apibūdina, ką mėgsta, kuo domisi,

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>gebėjimais, gerbia save ir kitus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> apibūdina save, savo pomėgius, gebėjimus, savarankiškai sprendžia, drąsiai išreiškia nuomonę ir jausmus.</p>	<p>nuomonę, geba ją pagrįsti, sako, ko nori, kas netinka. Stengiasi savarankiškai atlikti veiklą, jaučia pasididžiavimą pasiekimais, priima pagalbą, kai reikia.</p>	<p>ką moka</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ kalba apie savo emocijas: „man liūdna, kai...“ ➤ išreiškia pasididžiavimą savo veikla ar pasiekimais ➤ įvardija, kada jam sunku, kreipiasi pagalbos ➤ siekia veikti savarankiškai, sako: „leisk pabandyti pačiam“
<p>Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> vertina bendravimą ir pasitikėjimą, kuria prasmingus santykius.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> palaiko ilgalaikius santykius, rodo rūpestį, geba susitarti, spręsti konfliktus.</p>	<p>Vaikai tvirtina draugystes, susitaria su bendraamžiais, geba spręsti nesutarimus, naudodami žodžius. Kalba apie jausmus, aiškina, kas įvyko, pasako, kaip jaučiasi. Rodo rūpestį kitais: padeda, paglosto, pakviečia žaisti. Reaguoja į suaugusiojo paskatinimą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ palaiko ilgalaikius ryšius, vadina draugus vardais ➤ dalijasi, tariasi, susitaria: „tu pirmas, aš po to“ ➤ moka pasakyti, kad nenori žaisti, bet daro tai pagarbiai ➤ rodo rūpestį: paglosto, padeda, nuramina ➤ kalba apie tai, kaip jaučiasi draugas ➤ sprendžia konfliktus padedamas ar savarankiškai

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Emocijų suvokimas ir raiška</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> priima save ir kitus su įvairiomis emocijomis, išmoksta pagarbiai reaguoti į kitų jausmus, geba pasidalinti savo išgyvenimais.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> įvardija savo jausmus, supranta jų priežastis, empatiškai reaguoja į kitų emocinę būseną, ieško būdų nusiraminti ar išreikšti emocijas tinkamai.</p>	<p>Vaikas geba įvardyti savo jausmus ir jų priežastis, empatiškai reaguoja į kitų emocijas. Stengiasi nusiraminti tinkamais būdais, mokosi kalbėti apie savo išgyvenimus ir suprasti kitų jausmus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vaikas pasako, kaip jaučiasi („liūdna, nes negavau žaislo“, „džiaugiuosi, nes pagyrė“). ➤ Suvokia, kas sukėlė tam tikrą emociją, paaiškina priežastį. ➤ Pastebi ir įvardija kitų vaikų jausmus, reaguoja empatiškai. ➤ Bando pats nusiraminti – atsitraukia, pasako, ką jaučia, kviečia mokytoją. ➤ Kalbėdamasis suaugusiuoju ar vaikais reflektuoja savo emocijas.
<p>Savireguliacija ir elgesio kontrolė</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> geba reguliuoti savo emocijas ir elgesį pagal socialines taisykles, suvokia savo veiksmų pasekmes.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> savarankiškai kontroliuoja emocijų raišką, laikosi susitarimų, sąmoningai reguliuoja savo veiksmus įvairiose situacijose.</p>	<p>Vaikas vis geriau kontroliuoja savo emocijas ir elgesį, geba taikytis prie grupės taisyklių. Siekia spręsti problemas kalbėdamasis, pradeda sąmoningai reguliuoti savo veiksmus įvairiose situacijose.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vaikas suvokia grupės taisykles, bando jų laikytis net be suaugusiojo priminimo. ➤ Pastebi savo emocinę būseną ir pasako, kaip jaučiasi („man pikta“, „aš susijaudinęs“). ➤ Mokosi nusiraminti savarankiškai – giliau kvėpuoja, išeina į ramesnę erdvę. ➤ Konflikto situacijose dažniau

Pasiiekimų sritis	Ketvirti–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		<p>renkasi žodinius sprendimus nei fizinį elgesį.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Supranta, kad už savo veiksmus yra atsakingas, geba atsiprašyti ar atitaisyti klaidą. ➤ Išsako savo norus ir jausmus, nepažeisdamas kitų vaikų teisių.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdymo kontekstai:

Veiklos organizuojamos siekiant skatinti vaiko savarankiškumą, atsakomybę už savo elgesį ir bendradarbiavimą. Skatinamas aktyvus vaikų dalyvavimas kuriant grupės taisykles, aptariant emocines situacijas. Aplinka atvira vaikų iniciatyvoms, siūloma įvairių socialinių, emocinių, bendradarbiavimo veiklų.

Pedagogo vaidmuo:

Mokytojas aktyviai įtraukia vaikus į kasdienių susitarimų kūrimą, padeda reflektuoti emocijas ir veiksmus. Skatina vaikus kalbėti apie savo jausmus, siūlo sprendimus, kaip tinkamai išreikšti emocijas. Pedagogas padeda išspręsti konfliktus naudojant taikius susitarimus, moko empatijos, savireguliacijos strategijų.

Strategijos:

- Vaikų įtraukimas į grupės taisyklių ir susitarimų kūrimą.

- Kasdienių refleksijų organizavimas: dienos įspūdžių, emocijų ir elgesio aptarimas.
- Emocinio raštingumo stiprinimas per kasdienes situacijas.
- Skatinimas pastebėti ir įvardyti savo bei kitų vaikų stipriąsias puses.
- Ramybės kampelio įrengimas, ugdantis savireguliacijos įgūdžius.

Metodai:

- Diskusijos apie emocijas ir elgesio pasekmes.
- Emocijų atpažinimo žaidimai, situacijų analizė, pasakojimų apie veikėjus aptarimas.
- Refleksijos ratas – struktūruoti pokalbiai apie dienos patirtis.
- Grupiniai projektai, kurie reikalauja bendradarbiavimo ir empatijos.
- Pasakų ar animacinių situacijų aptarimas, susiejant su vaikų išgyvenimais.
- Veidų mimikų žaidimai – kaip atrodo pyktis, džiaugsmas, liūdesys, nustebimas.

Būdai:

- Klausimai, padedantys mąstyti („Ką galime daryti, kai supykstame?“).
- Emocijų įvardijimas ir pasiūlymai, kaip tinkamai jas išreikšti.
- Rūpinimasis kitais – siūlymas padėti mažesniai vaikui ar draugui.
- Individualus vaiko pasiekimų aptarimas, pagyrimas, padėtinimas.
- Ramybės erdvės pasiūlymas vaikui, kai jis nori pabūti vienas ar nusiraminti.

- Vaikų tarpusavio santykių stebėjimas ir švelnus įsikišimas, kai reikia padėti spręsti konfliktus.
- Vaikų įtrauktis į bendrus darbus ar pagalbos veiklas skatina priklausymo grupei jausmą ir atsakomybę už kitus.
- Emocijų veidukų, spalvų ar simbolių naudojimas padeda vaikui išreikšti būseną tais atvejais, kai stokoja žodžių ar dar tik mokosi kalbėti apie jausmus.

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“

Ugdymo turinys 1–3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Kalbų supratimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> supranta kalbą kaip priemonę bendrauti ir pažinti pasaulį.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> esant galimybei atpažįsta, supranta žodžius, paprastus sakinius, nurodymus, garsų intonacijas, veido išraiškas.</p>	<p>Reaguoja į savo vardą, pažįstamus žodžius, paprastus prašymus („duok“, „ateik“, „sėsk“). Girdi ir skiria įvairias intonacijas, emocijas balse. Supranta kasdienes frazes, veido išraiškas, kūno gestus. Pradeda atpažinti daiktų ir veiksmų pavadinimus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Klausosi suaugusiojo kalbos, reaguoja į savo vardą. ➤ Supranta paprastus žodžius ir frazes. ➤ Atpažįsta intonaciją, veido išraiškas, gestus. ➤ Atlieka paprastus prašymus: „duok“, „sėsk“, „ateik“. ➤ Žvelgia į rodomą objektą, kai girdi jo pavadinimą.
<p>Kalbinė raiška</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> drąsiai išreiškia save, džiaugiasi kalbėdamas.</p>	<p>Taria pavienius žodžius („mama“, „ne“, „duok“), jungia juos į dviejų-trijų žodžių junginius. Vartoja gestus, mimikas, kad išreikštų poreikius. Kartoja girdėtus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Taria pirmuosius žodžius ir jungia juos į paprastus sakinius. ➤ Rodo norus gestais, žodžiais ar

Pasiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p><i>Esminis gebėjimas:</i> vartoja garsus, žodžius, trumpus sakinius, reiškia norus, emocijas, pageidavimus.</p>	<p>žodžius, pradeda kalbėti sau žaisdamas. Emociškai reaguoja į bendravimą – šypsosi, juokiasi, rodo susidomėjimą pokalbiu.</p>	<p>garsais.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kartuoja girdėtus žodžius ir dainelių nuotrupas. ➤ Kalba sau žaisdamas, imituoja suaugusiojo kalbą. ➤ Emociškai reaguoja į pokalbį – šypsosi, atsako garsais.
<p>Skaitmeninis sumanumas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> domisi skaitmenine aplinka kaip vienu iš pažinimo būdų.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> tyrinėja skaitmeninius prietaisus, pradeda suprasti jų funkcijas.</p>	<p>Stebi ekrane judančius vaizdus, paveikslėlius, atpažįsta jų garsus. Spaudžia mygtukus, reaguoja į garsą ar vaizdo pokytį. Bando naudoti planšetinį ar interaktyvų žaislą. Suaugusiojo padedamas klausosi įrašų, dainelių, stebi paveikslėlių keitimąsi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stebi vaizdus ir garsus skaitmeniniuose įrenginiuose. ➤ Reaguoja į pasikeitimus ekrane, spaudžia mygtukus. ➤ Klausosi dainelių, pasakų ar įrašų kartu su suaugusiuoju. ➤ Bando pats naudotis interaktyviais žaislais ar programėlėmis. ➤ Domisi garsais, paveikslėliais, ritmu ekrane.
<p>Meninė raiška</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> kuria laisvai, džiaugiasi išraiškos priemonėmis.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> reiškia save garsais,</p>	<p>Dainuoja nuotrupas, kartuoja ritminius žodžius, tranko delnais pagal ritmą. Piešia brūkšnelius, taškelius, tepa dažais. Reaguoja į muziką – linguoja, šoka, juda. Išbando įvairias priemones – pieštukus,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Išreiškia save piešdamas, tepliodamas, braižydamas. ➤ Džiaugiasi spalvomis, formomis, garsais.

Pasiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
judesiais, spalvomis, paprastomis dailės ar muzikos priemonėmis.	dažus, tešlą. Džiaugiasi procesu, ne rezultatu.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dainuoja fragmentus, kartoja ritminius žodžius. ➤ Šoka ar juda reaguodamas į muziką. ➤ Išbando įvairias kūrybines medžiagas: dažus, plastiliną, tešlą.
<p>Aplinkos pažinimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> tyrinėja artimą aplinką, domisi daiktais ir reiškiniais.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> stebi, lygina, ieško ryšių tarp objektų, eksperimentuoja.</p>	<p>Žiūri į langą, kai lyja ar pučia vėjas. Tyrinėja smėlį, vandenį, lapus, akmenėlius. Mėgina išardyti, sujungti, stebi, kas atsitiks. Rodomas daiktas skatina klausimą žvilgsniu ar gestu. Reaguoja į gamtos garsus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tyrinėja smėlį, vandenį, gamtos objektus. ➤ Lygina daiktus, stebi skirtumus, bando juos jungti. ➤ Domisi kasdiene aplinka – spintelėmis, indais, mygtukais. ➤ Stebi reiškinius: vėją, lietų, saulę, reaguoja į juos. ➤ Rodomas daiktas ar garsas skatina domėjimąsi – žvilgsniu ar gestu ieško atsako.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai

Ugdymo kontekstai:

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“ plėtojama estetiškoje, turtingoje kalbiniais, garsiniais ir vizualiniais dirgikliais aplinkoje. Kasdienės situacijos – valgymas, žaidimai, rengimasis, pasivaikščiavimai – tampa natūraliais kalbos ir aplinkos pažinimo kontekstais. Vaikų aplinkoje gausu paveikslėlių, žodžių kortelių, pasakojimų knygelėlių, klausymosi įrašų, įvairių paviršių ir daiktų, skatinančių smalsumą bei saviraišką.

Pedagogo vaidmuo:

Pedagogas stebi kiekvieno vaiko kalbos lygį, neverbalinius ženklus, emocinį atsaką. Bendraudamas naudoja trumpus, aiškius sakinius, palydimus gestais, mimika, intonacija. Skatina vaikus pasakyti žodį, pakartoti frazę, parodyti ar paaikškinti norą. Palaiko kiekvieną vaiko bandymą kalbėti, vertina iniciatyvą, neakcentuodamas kalbinio taisyklingumo. Į ugdymo procesą integruoja muziką, judesį, menines išraiškas, kad kalba atsiskleistų įvairiomis formomis.

Strategijos:

- Kalbinės aplinkos formavimas: paveikslėliai, žodžių kortelės, knygelės, garsiniai įrašai.
- Kasdinių situacijų naudojimas kalbos plėtrai (rengimasis, valgymas, ėjimas į lauką).
- Kalbos ugdymas per emocinį ryšį ir vaiko patirtį.
- Įvairių raiškos būdų integravimas: žodis, garsas, vaizdas, judesys.
- Vaiko iniciatyvos ir saviraiškos skatinimas per stebėjimą, bandymus, atradimus.

Metodai:

- Praktinis veikimas kartu su vaiku – imitavimas, modeliavimas.
- Pasikartojimo metodas – dainelių, eiliuotų tekstų, žaidimų frazių kartojimas.
- Kalbos ugdymas per meninę raišką – dainavimas, ritminis kalbėjimas, piešimas.
- Kalbos ir judesio integravimas: garsų jungimas su judesiu, gestais.
- Informacinių technologijų panaudojimas – planšetinės programėlės, garsinės knygelės.

Būdai:

- Paprasti, aiškūs žodiniai raginimai, palydimi gestais ir mimika.
- Kalbos frazių kartojimas kasdienėse situacijose.
- Vardų, daiktų pavadinimų, veiksmyų įvardijimas bendraujant.
- Reagavimas į vaiko bandymus kalbėti – padrašinimas, atkartojimas, papildymas.
- Emocinis palaikymas žodžiu ir intonacija (pvz., „tu nori šito žaislo“ , „taip smagu piešti“).

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Kalbų supratimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> vertina kalbą kaip bendravimo, pažinimo ir kūrybos</p>	<p>Klausosi ilgesnio pasakojimo, suvokia pagrindinę mintį. Atpažįsta ir supranta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Klausosi pasakojimų ir seka jų eigą. ➤ Supranta klausimus ir į juos atsako.

Pasiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>priemonę.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba suprasti kalbą, atpažinti žodžių reikšmes, išklaudyti, suprasti pasakojimą, atskirti sakinio prasmę.</p>	<p>klausimus, papildo girdėtą istoriją. Perpranta metaforas, įvardija pagrindinius personažus. Laikosi pokalbio eigos: laukia savo eilės, reaguoja į pašnekovo kalbą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pastebi, kada kiti kalba, išklauso iki galo. ➤ Atpažįsta žodžių prasmę, susieja su vaizdais, patirtimi. ➤ Supranta pokalbio temą, atpažįsta pagrindinius veikėjus, situacijas.
<p>Kalbinė raiška</p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> drąsiai išreiškia save kalba.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba kurti pasakojimus, reikšti mintis žodžiais, vartoti sudėtingesnius sakinius ir žodyną.</p>	<p>Kuria trumpus pasakojimus, įvardija veiksmus, įvykius, emocijas. Kalba nuosekliai, vartoja sujungtinius sakinius, įvardija laiką ir vietą. Improvizuoja, žaidžia su kalba, kuria žodžius, mėgdžioja girdėtą kalbą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pasakoja apie patirtus įvykius, ką veikė, ką matė. ➤ Vartoja naujus žodžius, ieško, kaip geriau išreikšti mintį. ➤ Kuria sakinius, jungia juos į pasakojimus ar pokalbius. ➤ Klausia, aiškina, diskutuoja. ➤ Naudoja žodžius emocijoms, norams, požiūriui išreikšti.
<p>Skaitmeninis sumanumas</p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> atsakingai ir smalsiai tyrinėja skaitmeninę aplinką.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba naudotis skaitmeniniais įrenginiais, atpažinti jų funkcijas, taikyti juos tyrinėjimui ar</p>	<p>Naudoja planšetinį įrenginį klausymuisi, žiūri edukacines programas. Atpažįsta programėlių paskirtį, pasirenka tinkamą funkciją. Supranta, kaip pradėti ir sustabdyti veiklą, kada naudoti garsą ar vaizdą, pasirenka turinį pagal veiklos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naudoja planšetinį ar kitą įrenginį kartu su suaugusiuoju. ➤ Klausosi skaitmeninių istorijų, pasakų, dainų. ➤ Pasirenka tinkamas skaitmenines veiklas (žaidimus, filmukus).

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
saviraiškai.	tikslą.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pastebi funkcijas, mygtukus, žino, ką paspausti. ➤ Kuria garsą, judesį ar pasakojimą su skaitmeninėmis priemonėmis.
<p>Meninė raiška</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> vertina kūrybą kaip saviraiškos ir emocijų raiškos būdą.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba laisvai išreikšti save per meną – garsais, judesiais, spalvomis, vaizdais</p>	<p>Kuria dainas, improvizuoja ritmais, šoka laisvai, piešia detales. Sujungia skirtingas raiškos formas – dainuoja piešdami, juda klausydami muzikos. Atpažįsta spalvų nuotaikas, pritaiko spalvas emocijoms ar temoms.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuria piešinius, lipdo, komponuoja spalvas. ➤ Žaidžia su garsais, improvizuoja ritmus. ➤ Juda pagal muziką, imituoja, šoka laisvai. ➤ Derina įvairias raiškos formas: dainuoja piešdami, vaidina kalbėdami. ➤ Kalba apie savo kūrybą, pasakoja, ką vaizduoja ar jaučia.
<p>Aplinkos pažinimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> domisi supančiu pasauliu ir siekia jį pažinti tyrinėdamas.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba stebėti, tyrinėti reiškinius, kelti klausimus, ieškoti priežasčių, daryti išvadas.</p>	<p>Stebi gamtos reiškinius, tyrinėja per pojūčius – liečia, uosto, klauso. Kartoja eksperimentus, lygina objektus, apibūdina jų savybes. Klausinėja „kodėl?“, „kas būtų, jei...?“ „Džiaugiasi atradimais, drąsiai spėja ir tikrina.“</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stebi aplinką, gamtą, reiškinius. ➤ Tyrinėja – bando, išbando, palygina. ➤ Užduoda klausimus: „Kodėl?“, „Kaip?“, „Kas būtų, jei...?“ ➤ Apibūdina daiktų savybes: spalvą,

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		dydį, garsą, kvapą. ➤ Kuria hipotezes ir jas tikrina – eksperimentuoja, spėja, lygina.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai

Ugdymo kontekstai:

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje” plėtojama vaikų kasdienėje aplinkoje, kurioje gausu žodžių, garsų, pasakojimų, simbolių ir kultūrinių ženklų. Vaikų žodynas plečiamas organiškai – per patirtį, veiklas, emocinį ryšį, žaidimus ir medijų naudojimą. Kontekstai apima:

- kasdienes situacijas (valgymas, žaidimai, pokalbiai),
- temines savaitės veiklas („Mano šeima“, „Gyvūnai“, „Pavasaris“),
- kalbinius žaidimus, pasakų kūrimą, skaitmenines istorijas,
- kūrybinę raišką – piešimą, vaidinimą, muzikinę veiklą,
- aplinkos tyrinėjimą ir jos įgarsinimą („ką girdi gamtoje“, „ką pasako debesys“).

Pedagogo vaidmuo:

- Stebi vaikų kalbos ir komunikacijos lygį, įvardija stiprybes.
- Planuoja kalbos vystymąsi palaikančias veiklas.

- Kalba aiškiai, tikslingai vartodamas turtingą žodyną.
- Skatina vaikų kalbėjimą – užduoda atvirus klausimus, domisi nuomone.
- Įtraukia visus vaikus į pokalbį, gerbia jų mintis, kuria lygiavertį dialogą.
- Reflektuoja vaikų pasakojimus – perklausia, išplečia temą.

Strategijos:

- Ugdymo turinys integruojamas į žaidimus, meninę raišką ir gamtos pažinimą.
- Vaiko kalbos ugdymas grindžiamas lygiaverčiu dialogu.
- Skatinamas vaikų kalbos kūrimas: grupės žodynėliai, vaikų kurtos knygelės, garsiniai įrašai, pokalbių standai.

Metodai:

- Patirtinis pasakojimas („Ką veikei vakar?“).
- Kūrybinė improvizacija („Sugalvokime pasakai pabaigą“).
- Dainavimas, ritmo žaidimai, eilėraščių kartojimas.
- Simbolių ir ženklų naudojimas: emocijų kortelės, piktogramos.
- Vaizdo ir garso priemonių integravimas: pasakų klausymas, istorijų kūrimas planšetėse, vaizdo medžiagos peržiūros.

Būdai:

- Atviri klausimai, skatinantys samprotavimą ir kalbinę išraišką.
- Reagavimas į vaikų pasakojimus: perklausimas, papildymas, įtraukimas į temą.

- Skatinimas kurti kalbą per simbolius ir žaidimą.
- Vaikų mintys įtraukiamos į grupės veiklų planavimą ir refleksijas.
- Individualus palaikymas – padaršinimas kalbėti, pagyrimas už pastangas.

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

Ugdymo turinys 1–3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Aplinkos pažinimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> domisi jį supančiu pasauliu, reiškiniiais, daiktais, jų savybėmis.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba stebėti, lyginti, rūšiuoti, tyrinėti daiktus, jų formas, spalvas, garsus, kvapus, naudoti pojūčius pažinimui.</p>	<p>Stebi aplinką – žiūri pro langą, fiksuoja, kas keičiasi. Lygina objektų dydį, spalvą, formą. Reaguoja į garsus, šviesą, lietu, vėją. Rūšiuoja daiktus pagal vieną požymį – sudeda kaladėles pagal spalvą ar dydį. Apžiūri, paliečia, pakrato, pauosto – naudoja pojūčius daiktų pažinimui. Dažnai kartoja tą patį veiksmą, kad išsiaiškintų, kas nutiks. Kviečia suaugusįjį parodyti, klausia: „kas čia?“, „kodėl?“.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žiūri pro langą, stebi, kaip keičiasi dangus, medžiai, žmonės. ➤ Liečia, pauosto, pakrato daiktus – domisi jų savybėmis. ➤ Reaguoja į garsus, šviesą, lietu, vėją – nori suprasti, iš kur jie. ➤ Rūšiuoja kaladėles pagal spalvą ar dydį. ➤ Klausia: „kas čia?“, „kodėl?“, rodo suaugusiajam.
<p>Matematinis mąstymas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> domisi skaičiais, kiekiais, formomis, pastebi ryšius ir</p>	<p>Dėlioja žaislus pagal dydį – mažas, didelis. Atpažįsta vieną ar du objektus, pasako „daug“ ir „mažai“. Stato bokštus iš kaladėlių, išbando, kiek jų telpa. Pasiima</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dėlioja žaislus nuo mažiausio iki didžiausio. ➤ Atpažįsta žodžius „daug“, „mažai“,

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>dėsningumus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba atpažinti paprasčiausius dydžius, formas, kiekio pokyčius, pradeda klasifikuoti objektus, suskaičiuoti nedidelius kiekius.</p>	<p>tiek žaislų, kiek telpa į ranką ar dėžutę. Pažįsta pagrindines formas – apskritimą, kvadratą. Rūšiuoja daiktus pagal spalvas, dydžius.</p>	<p>„vienas“.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Skaičiuoja pirštukus, dėlioja daiktus į eiles. ➤ Pažįsta apskritimą, kvadratą – rodo juos paveikslėliuose. ➤ Pastebi, kai kažko trūksta ar kažkas padvigubėjo.
<p>Skaitmeninis sumanumas</p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> tyrinėja skaitmeninę aplinką su smalsumu ir atsakingumu.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba naudotis paprastais skaitmeniniais įrenginiais, reaguoti į ekraninius garsus, vaizdus, pasirinkti veiklą su suaugusiojo pagalba.</p>	<p>Reaguoja į garsus, šviesas ekrane. Spaudinėja mygtukus, mėgaujasi vizualiniais ir garsiniais efektais. Su suaugusiojo pagalba pasirenka muziką ar animaciją. Stebi save veidrodyje ar per kamerą. Džiaugiasi skaitmeninėmis pasakomis ar dainelėmis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stebi ekraną – reaguoja į garsus, vaizdus. ➤ Spaudinėja mygtukus, bando įjungti, sustabdyti. ➤ Klausosi pasakų ar dainų iš planšetės. ➤ Naudoja žodį „video“, „muzika“ – prašo parodyti. ➤ Džiaugiasi matydamas save vaizdo kameroje.
<p>Kalbų supratimas</p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> domisi kalba kaip bendravimo priemone.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba atpažinti žodžius,</p>	<p>Reaguoja į savo vardą. Atpažįsta pažįstamus žodžius: „ateik“, „duok“, „negalima“. Stebi gestus, veido išraiškas. Supranta paprastas instrukcijas. Klausosi pažįstamų dainelių ar istorijų, rodo</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Klausosi, kai kalba suaugusieji – žvilgsniu seka pasakotoją. ➤ Reaguoja į paprastus žodžius: „ateik“, „duok“, „negalima“.

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>frazes, gestus, reaguoti į kalbą, suprasti paprastas užduotis.</p>	<p>paveikslėliuose, ką girdi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rodo paveikslėliuose tai, kas įvardyta. ➤ Supranta intonaciją – atpažįsta, kai pagiria ar draudžia. ➤ Pažįsta dažnai vartojamus žodžius – šypsosi ar juokiasi juos išgirdęs.
<p>Tyrinėjimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> nori išsiaiškinti, kaip veikia daiktai ar reiškiniai.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba veikti eksperimentuodamas – maišyti, pilti, jungti, išardyti – ir tyrinėti priežasties bei pasekmės ryšį.</p>	<p>Pila vandenį iš vieno indo į kitą, maišo spalvas, jungia kaladėles, jungia–skiria daiktus. Išbando – ką galima įmesti, sukti, tempti. Tyrinėja: „kas bus, jei“. Dažnai kartoja tą patį veiksmą – stebi rezultatą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pila vandenį iš vieno indo į kitą, maišo, žiūri, kas nutiks. ➤ Jungia–skiria daiktus, kartoja tą patį veiksmą. ➤ Spaudinėja, suka, tempia – ieško, ką daiktas dar gali. ➤ Sukuria „netyčia“ eksperimentą – stebi, kaip išsilieja, susimaišo. ➤ Rodo veido išraiška nuostabą – nustebina atradimas.
<p>Problemų sprendimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> ieško sprendimų, kai kažkas nepavyksta.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba pastebėti problemą ir bandyti ją spręsti</p>	<p>Bando pasiekti aukštai padėtą daiktą – ieško kėdutės. Nepavykus bokštui – stato kitaip. Suaugusiojo padedamas randa, kur padėti trūkstantį detalę. Kartais supyksta, kai nesigauna, bet ieško sprendimų.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepavykus – bando dar kartą, ieško kito būdo. ➤ Kai bokštas griūna – stato kitaip. ➤ Pasistumia daiktą, jei trukdo – randa sprendimą.

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
savarankiškai arba suaugusiojo padedamas.		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parodo, kad nori padėti – imasi iniciatyvos. ➤ Kartais supyksta, bet vėl grįžta spręsti.
<p>Mokėjimas mokytis</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> domisi nauja patirtimi, nori išmokti, ką moka kiti.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba stebėti kitus, kartoti, bandyti, prisiminti ir pritaikyti žinias.</p>	<p>Stebi, kaip draugas stato – bando daryti taip pat. Kartodamas išmoksta dainelės judesius. Prisimena, kur laikomi žaislai. Susidomėjęs atpažįsta paveikslėlį, kuris buvo rodomas anksčiau. Džiaugiasi, kai pavyksta pakartoti tai, ką matė.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stebi, ką daro kiti, ir bando daryti taip pat. ➤ Kartodamas dainelių gestus – mokosi iš atminties. ➤ Atpažįsta anksčiau matytus paveikslėlius, žaislus. ➤ Pasako, ką jau moka: „aš moku“, „pats“. ➤ Rodo norą vėl ir vėl bandyti, kol pavyksta.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai

Ugdymo kontekstai:

Šios srities ugdymas vyksta kasdienėje vaikų veikloje – žaidžiant, stebint aplinką, tyrinėjant medžiagas, bendraujant su kitais. Vaikams sudaromos sąlygos laisvai tyrinėti daiktus, reiškinius, skaičius, garsus, spalvas, formas ir ryšius. Naudojamos įvairios tekstūros, gamtinės medžiagos, realūs objektai. Veiklos vyksta tiek grupėje, tiek lauke, kur natūrali aplinka skatina klausimų kėlimą ir atradimus.

Pedagogo vaidmuo:

Pedagogas yra vaiko patirties bendrakūrėjas – jis stebi vaikų veiklas, reaguoja į jų iniciatyvas, kelia klausimus, skatina bandyti, palyginti, klasifikuoti. Padeda vaikams žodžiais įvardyti veiksmus, atradimus ir jausmus. Siūlo veiklų kontekstus, kurie padeda pastebėti dėsningumus, priežastinius ryšius. Pedagogas nesuteikia žinių tiesiogiai, bet kuria sąlygas patyrimui ir savarankiškam pažinimui.

Strategijos:

- Skatinti vaikų smalsumą ir neslopinti jų tyrinėjimo impulso.
- Sudaryti sąlygas veiklų kartojimui ir naujų būdų atradimui.
- Remtis patirtiniu, veiksmu grindžiamu mokymusi.
- Atsižvelgti į individualius vaikų poreikius ir ugdymosi tempą.
- Įtraukti visus pojūčius – liečiant, girdint, matant – kaip pažinimo šaltinius.

Metodai:

- Jutiminis tyrinėjimas: veikla su įvairiomis medžiagomis (smėliu, vandeniui, lapais, tešla, moliu).
- Veikla lauke: gamtos stebėjimai, pasivaikščiavimai, tyrinėjimas su padidinamuoju stiklu, eksperimentai.
- Klasifikavimas: objektų lyginimas, rūšiavimas pagal spalvą, formą, dydį.
- Žaidimai su skaičiais ir formomis: pirštukų žaidimai, skaičiavimo veiklos, kaladėlių dėliojimas.
- Skaitmeniniai ištekliai: pažintinės animacijos, dainelės, vaizdo pasakos, peržiūros su pedagogu.

Būdai:

- Vaikų refleksijos skatinimas: klausimai „Ką pastebėjai?“, „Ką dar galėtume išbandyti?“, „Kaip manai, kodėl taip įvyko?“
- Veiksmų įvardijimas vaikui: „Tu pasvėrei“, „Tu pastebėjai, kad šis lengvesnis“.
- Bandymų skatinimas: padrašinimas išbandyti kitaip, pasitikėti savo sprendimais.
- Vaikų pastebėjimų fiksavimas – nuotraukos, piešiniai, trumpi aprašymai.
- Pritaikytų priemonių naudojimas – stendai, tyrinėjimo kampeliai, objektų kolekcijos.
- Paprasti eksperimentai su vaikų spėjimais: „Kaip manai, kas nuskęs, o kas plūduriuos?“
- Klausymasis vaikų komentarų tyrinėjimo metu ir jų įtraukimas į tolesnės veiklos planavimą.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Aplinkos pažinimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> domisi gamtos, žmonių ir daiktų pasauliu, tyrinėja jį su pagarba.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba stebėti, įvardyti, lyginti, klasifikuoti objektus ir reiškinius, daryti išvadas, domisi aplinkos reiškiniais.</p>	<p>Stebi aplinką ir ją apibūdina: „lapas geltonas“, „dangus apsiniaukęs“. Lygina gyvus ir negyvus objektus, nori žinoti, kuo jie skiriasi. Klasifikuoja daiktus pagal kelis požymius – spalvą ir formą. Tyrinėja gyvūnus, augalus, gamtos reiškinius. Stebi metų laikų pokyčius, orą. Kelia klausimus: „iš kur atsiranda lietus?“, „kodėl medis be lapų?“.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stebi medžius, dangų, gyvūnus, žmones ir jų veiksmus. ➤ Skiria gyvus ir negyvus objektus, lygina jų savybes. ➤ Klasifikuoja daiktus pagal spalvą, formą, dydį. ➤ Rodo susidomėjimą metų laikais, orais, natūraliais pokyčiais. ➤ Kelia klausimus apie tai, ką mato, ir bando suprasti reiškinius.

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Matematinis mąstymas</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> ieško dėsningumų, sprendžia uždavinius, domisi kiekiais, skaičiais, formomis.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba suskaičiuoti, rūšiuoti, lyginti kiekius, naudoti sąvokas daugiau–mažiau, pirmas–paskutinis, išspręsti paprastus loginius uždavinius.</p>	<p>Skaičiuoja iki 10 ir daugiau, atpažįsta skaičius, dėlioja daiktus eilėmis, poromis. Rūšiuoja pagal du ar daugiau požymių. Žino pagrindines geometrines figūras. Naudoja sąvokas: ilgas, trumpas, platus, siauras. Lygina – kur daugiau, kiek trūksta. Sprendžia paprastus galvosūkius, dėlioja loginį seką.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Skaičiuoja iki 10 ir daugiau, lygina kiekius. ➤ Naudoja sąvokas „daugiau“, „mažiau“, „tiek pat“. ➤ Rūšiuoja, sudėlioja daiktus į eiles, poras, grupes. ➤ Atpažįsta ir įvardija geometrines figūras. ➤ Sprendžia paprastus uždavinius ar užduotis.
<p><i>Skaitmeninis sumanumas</i></p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> kūrybiškai naudojasi skaitmeniniais įrenginiais.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba naudotis vaikams pritaikyta technologija, supranta pagrindines skaitmeninio pasaulio taisykles, ieško informacijos su suaugusiojo pagalba.</p>	<p>Su suaugusiojo pagalba įsijungia edukacines programėles, žiūri pažintinius filmukus, bando kurti garsą, vaizdą, naudoti planšetę kūrybiškai. Pažįsta simbolių ekrane – „start“ , „pauzė“, „išjungti“. Supranta, kad ekranas gali būti ne tik žaidimui, bet ir mokymuisi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naudojasi planšete ar kompiuteriu su suaugusiojo pagalba. ➤ Atpažįsta pagrindinius ekranų simbolių ir funkcijas. ➤ Klausosi skaitmeninių pasakų, muzikos ar edukacinių klipų. ➤ Kuria piešinius ar garsus naudodamas programėles. ➤ Supranta, kad ekranai gali padėti mokytis ar kurti.
<p>Kalbų supratimas</p>	<p>Klausosi pasakų, pasakojimų – atsako į</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Klausosi pasakų ir pasakojimų,

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p><i>Vertybiniė nuostata:</i> vertina kalbą kaip bendravimo ir pažinimo priemonę.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba klausytis, suprasti pasakojimus, pokalbius, instrukcijas, paaiškinimus; reaguoti į kalbą prasmingai.</p>	<p>klausimus, pakartoja siužetą. Vykdo instrukcijas, supranta pasakytą žinią. Klausia, jei kažko nesupranta. Girdi, kai kas nors kalba kita kalba – pastebi, domisi. Palygina žodžius – kas skamba panašiai, kuriai kalbai priklauso.</p>	<p>prisimena jų turinį.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Reaguoja į duodamas instrukcijas ir aiškinimus. ➤ Užduoda klausimus, kai ko nors nesupranta. ➤ Atpažįsta skirtingas kalbas – domisi jų skambesiu. ➤ Mėgina atkartoti žodžius ar frazes iš kitų kalbų.
<p>Tyrinėjimas</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> siekia suprasti, kaip veikia pasaulis, mėgsta eksperimentuoti.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba tyrinėti reiškinius per veiksmą, stebėjimą, eksperimentus, kelti klausimus ir daryti išvadas.</p>	<p>Stebi, kas nutinka, kai sumaišomos spalvos, kai daiktai plūduriuoja ar skęsta. Klausinėja: „kas būtų, jei...“, „kodėl taip vyksta?“. Matuoja, sveria, lygina. Dalyvauja paprastuose eksperimentuose. Pats sugalvoja, ką išbandyti. Prisimena, ką jau ištyrė, ir bando taikyti vėl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atlieka eksperimentus: maišo, pila, stebi, lygina. ➤ Apmąsto, kas gali nutikti, jei kažką pakeis. ➤ Kalba apie tai, ką atrado, ką pastebėjo. ➤ Noriai dalyvauja veiklose, kur reikia išbandyti ar palyginti. ➤ Džiaugiasi, kai pavyksta padaryti išvadą ar atrasti atsakymą.
<p>Problemų sprendimas</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> ieško išeičių iš keblių</p>	<p>Susidūręs su sunkumu – siūlo sprendimus, bando kelis variantus. Aptaria su draugu ar</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Susidūręs su iššūkiu – ieško sprendimo būdų.

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>situacijų, domisi galimais sprendimo būdais.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba pastebėti problemą, apmąstyti sprendimo būdus, išbandyti ir pasirinkti veiksmingiausią.</p>	<p>suaugusiuoju: „gal taip pabandykime?“. Kuria strategijas, kaip ką pasiekti, pastatyti, sujungti. Mąsto garsiai – komentuoja savo veiksmus. Pastebi, kai sprendimas neveikia, ir keičia jį.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pataria draugui, kaip galėtų pasielgti kitaip. ➤ Bando vieną, tada kitą sprendimo kelią. ➤ Atpažįsta klaidą ir siūlo, ką daryti kitaip. ➤ Kuria strategijas, planuoja, ką darys pirmiau ar vėliau.
<p>Mokėjimas mokytis</p> <p><i>Vertybini nuostata:</i> mokosi su džiaugsmu, domisi, reflektuoja, ką jau moka ir ką nori išmokti.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba planuoti veiksmus, stebėti pažangą, mokytis iš kitų ir iš patirties, pasidžiaugti rezultatu.</p>	<p>Prisimena anksčiau darytą veiklą – nori pakartoti ar patobulinti. Klausosi, ką sako mokytojas, draugas, ir bando daryti taip pat. Nori sužinoti daugiau – klausia, ieško, domisi. Supranta, kad kažko išmoko – sako: „jau moku“, „dabar išbandysiu kitą būdą“. Džiaugiasi rezultatais, rodo kitiems, ką sukūrė.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prisimena ankstesnes veiklas ir taiko įgytą patirtį. ➤ Džiaugiasi, kai išmoksta kažką naujo – nori parodyti kitiems. ➤ Stebi kitų veiklą, mokosi per pavyzdį. ➤ Noriai kartoja veiklą, jei nepavyko iš pirmo karto. ➤ Įvardija, ką moka, ką dar nori išmokti.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai

Ugdymo kontekstai:

Vaikai ugdomi per patirtinę, žaidybinę, tyrinėjimu grindžiamą veiklą. Aplinka organizuojama taip, kad skatintų savarankišką eksperimentavimą, daiktų, reiškinių, formų, skaičių, gamtos elementų tyrimą. Veiklos vykdomos grupėje, lauke, gamtoje, bendruomenėje, naudojant tiek natūralias, tiek skaitmenines priemones. Kontekstai apima sezoninius pokyčius, ekologines temas, gamtos reiškinius, technologijas, kalbų įvairovę. Siekiama, kad vaikų patirtys būtų prasmingos ir susietos su realiu gyvenimu.

Pedagogo vaidmuo:

Pedagogas – ugdomosios aplinkos kūrėjas, tyrinėjimo kelio palydovas ir reflektavimo partneris. Jis inicijuoja tyrinėjimus, siūlo priemones, kelia klausimus, stebi, fiksuoja vaikų atradimus. Drąsina kelti hipotezes, daryti išvadas, padeda susisteminti patirtį. Skatina pastebėti priežasties ir pasekmės ryšius, apmąstyti, ko išmoko ir kaip tai taikoma. Taip pat padeda vaikui perimti problemų sprendimo strategijas bei planuoti savo veiklą.

Strategijos:

- Įtraukti vaiką į veiklą per aktyvų patyrimą ir bandymą.
- Organizuoti veiklas, kuriose vaikai stebi, lygina, eksperimentuoja.
- Siekti ugdymo integralumo: jungti aplinkos pažinimą su matematika, kalba, menine raiška.
- Atskleisti realius ryšius tarp vaiko patirties ir pasaulio dėsningumų.
- Naudoti gamtos ir kasdienės aplinkos reiškinius kaip tyrinėjimo šaltinius.

Metodai:

- Eksperimentavimas: tyrimai su vandeniu, smėliu, šešėliais, svoriais, temperatūra.
- Klausimų kėlimas ir hipotezių formulavimas („Kas nutiks, jei...?“, „Kodėl taip atsitiko?“).
- Stebėjimas: metų laikų kaita, augalija, gyvūnai, orai, žmogaus veikla.
- Rūšiavimas, lyginimas, matavimas: objektų pagal dydį, spalvą, garsą, formą.
- Projektinė veikla: tyrinėjimai mokyklos kieme, sode, miške, stebėjimo žurnalų pildymas.
- Mokymasis iš kitų: vaikų pasakojimai, grupiniai aptarimai, veiklų pristatymai.

Būdai:

- Refleksiniai pokalbiai su vaikais („Ką pastebėjai?“, „Ką naujo sužinojai?“, „Kaip tai galima panaudoti?“).
- Skaitmeninių priemonių naudojimas: informacijos paieška, vaizdo ir garso tyrinėjimas.
- Lavinamosios užduotys ir žaidimai: dėlionės, loginiai žaidimai, skaičiavimas, formų atpažinimas.
- Veiklos planavimas kartu su vaikais: ko norėtų sužinoti, kaip tyrinės.
- Vaikų atradimų fiksavimas – nuotraukos, piešiniai, stendai, pokalbių kampeliai.

Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“

Ugdymo turinys 1–3 metų vaikams

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Estetinis suvokimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> pastebi grožį kasdienybėje, gamtoje, kūrinuose.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> reaguoja į spalvas, garsus, judesius, formas, medžiagas, estetiką aplinkoje.</p>	<p>Stebi šviesas, spalvas, judesius. Žavisi vandens lašeliais, vėjo pūstelėjimu, spalvotais daiktais. Liečia skirtingas medžiagas – švelnias, šiurkščias, blizgias. Reaguoja emocijomis į muziką, šokį, dailę. Girdi garsų skirtumus – aukštas, žemas. Parodo, kas gražu, kas patinka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stebi spalvas, šviesas, šešėlius ir judesius. ➤ Pasirenka mėgstamą spalvą ar daiktą. ➤ Reaguoja į muziką kūnu – linguoja, ploja. ➤ Liečia skirtingas medžiagas ir lygina jas. ➤ Džiaugiasi žaislų, drabužių ar aplinkos estetika.
<p>Meninė raiška</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> išreiškia save per dailės, muzikos, šokio ar teatro veiklas.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> spontaniškai reiškia save piešdamas, dažydamas, dainuodamas, judėdamas, vaidindamas.</p>	<p>Brauko pieštuku, taško dažus, spaudžia delniukus ant popieriaus. Mojuoja šepėčiu, ima spalvas. Niūniuoja girdėtas melodijas. Ploja, linguoja pagal muziką. Judesiu mėgdžioja gyvūnus ar žmones. Naudoja daiktus vaidyboje – kepurę paverčia šalmu, pagalvę – kūdikiu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Piešia pirštais, delniukais, dažais, pieštukais. ➤ Taško, brauko, spaudžia – eksperimentuoja su žymėjimu. ➤ Ploja, niūniuoja, linguoja girdėdamas muziką. ➤ Kuria garsą mušdamas į daiktus, klausosi jų skambesio. ➤ Naudoja kūno judesius

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		improvizuodamas – šoka, sukinėjasi.
<p>Gebėjimas žaisti</p> <p><i>Vertybini nuostata:</i> žaidimas – svarbiausias saviraiškos ir patyrimo būdas.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba kurti vaidmenis, bendrauti per žaidimą, naudoti daiktus simboliškai.</p>	<p>Žaidžia „kaip“, pvz., „maitina“ lėlę, „varo mašiną“. Mėgdžioja suaugusiuosius. Naudoja daiktus netradiciškai – šaukštą paverčia raketa. Įsitraukia į žaidimą su kitu vaiku ar suaugusiuoju. Žaidime kalba, keičia balsą, rodo emocijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žaidžia su lėlėmis, mašinomis, minkštais žaislais, imituodamas suaugusiųjų veiksmus. ➤ Naudoja žaislus netradiciškai – pavyzdžiui, puodelį paverčia būgnu. ➤ Įsitraukia į simbolinį žaidimą: „girdo“, „maitina“, „veža“. ➤ Bando imituoti veiksmus ar personažus, naudodamas balsą, gestus. ➤ Žaidžia vienas, bet stebi kitus – kartais prisijungia.
<p>Kūrybiškumas</p> <p><i>Vertybini nuostata:</i> kuria, atranda, improvizuoja.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba ieškoti naujų išraiškos būdų, keisti, papildyti, interpretuoti.</p>	<p>Stumia daiktus kitaip nei įprasta. Kuria netikėtas kombinacijas. Pakeičia dainelės žodžius. Pasirenka netikėtas spalvas. Derina neįprastus daiktus. Bando daryti „savaip“, ne tik pamėgdžioja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuria savitus sprendimus žaisdamas ar piešdamas. ➤ Kombinuoja skirtingus daiktus netikėtais būdais. ➤ Atkartodamas veiklą ją savaip keičia. ➤ Pasirenka neįprastas spalvas ar

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		<p>formas kūryboje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bando „sugalvoti savo žaidimą“.
<p>Tyrinėjimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> ieško, bando, eksperimentuoja su medžiagomis.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba tyrinėti kūrybinį procesą per bandymus, pojūčius, netikėtumus.</p>	<p>Spaudo, pila, purškia dažus. Maišo spalvas – stebi, kaip jos keičiasi. Tyrinėja molį, tešlą, tekstūrą. Reaguoja į pojūčius – šaltą, šlapį, minkštą. Bando, kas nutiks – liejant vandenį, maišant dažus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spaudžia, purškia, pila – tyrinėja dažų ar vandens savybes. ➤ Maišo skirtingas spalvas ir pastebi, kaip jos keičiasi. ➤ Lygina, kas šiurkštu, minkšta, slidžiu ar šiurkštu. ➤ Dažnai grįžta prie to paties veiksmo, kad išbandytų jį kitaip. ➤ Džiaugiasi pojūčiais, kuriuos patiria per kūrybą.
<p>Emocijų suvokimas ir raiška</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> atpažįsta ir reiškia savo emocijas.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> geba išreikšti emocijas veidu, balsu, judesiu, spalva, simboliais.</p>	<p>Juokiasi, pyksta, liūdi – išreiškia tai per žaidimą. Piešia „liūdną“ ar „linksma“ žmogų. Dainuoja garsiau ar tyliau priklausomai nuo nuotaikos. Veido išraiška rodo džiaugsmą, nusivylimą. Prieina prie paveiklo ar muzikos – pasako, ar gražu, ar liūdna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veido išraiškomis ir judesiais parodo, kai džiaugiasi ar liūdi. ➤ Žaidžia situacijas, kuriose matyti džiaugsmas ar pyktis („pabučiavo“, „supyko“). ➤ Piešia „liūdną“ ar „linksma“ veidą. ➤ Pakeičia balso toną kalbėdamas žaidimo metu – išreiškia emociją. ➤ Reaguoja į kitų vaikų ar

Pasiiekimų sritis	Pirmi–treči gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		suaugusiųjų emocijas – juokiasi kartu, stebi, kai liūdna.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai

Ugdymo kontekstai:

Mažų vaikų kūrybinė raiška ugdoma per kasdienes veiklas ir laisvą žaidimą. Veiklos yra trumpalaikės, atsirandančios iš vaiko iniciatyvos ir jutiminės patirties. Aplinka organizuojama estetiška, saugi, rami, su aiškiai išdėstytomis priemonėmis, skatinančiomis veikti: vandeniui, smėliui, moliui, audiniais, natūraliomis medžiagomis. Kūrybinė veikla vyksta vaikui tyrinėjant daiktus, medžiagas, garsus, judesius, spalvas – tiek grupėje, tiek lauke.

Pedagogo vaidmuo:

Pedagogas kuria ramia, kviečiančią tyrinėti aplinką, stebi vaiko iniciatyvą ir atsargiai ją palaiko. Pats įsitraukia į kūrybinę veiklą – piešia, dainuoja, juda kartu su vaiku. Nekritikuoja rezultato, vertina vaiko pastangas ir domėjimąsi. Vartoja trumpus, aiškius žodžius, kartoja veiksmus, rodo pavyzdžius, padeda įvardyti emocijas ir potyrius. Gerbia vaiko ritmą, leidžia pabūti ilgiau prie patinkančios veiklos.

Strategijos:

- Sudaryti galimybes vaikui laisvai kurti bet kuriuo dienos metu.
- Užtikrinti, kad priemonės būtų saugios, lengvai pasiekiamos, įvairios (minkštos, šlapios, kietos).
- Nesiekti rezultato – svarbiausia procesas, pojūtis, patirtis.

- Padėti vaikui išbūti veikloje tiek, kiek jam norisi.
- Reaguoti į emocijas – guosti, padrašinti, atspindėti jausmus kūrybos metu.

Metodai:

- Pirštų tapyba, delnų spaudai, dažymas teptuku ar kempinėle.
- Lipdymas iš plastilino, molio, tešlos.
- Spaudimas, maigymas, brūkšnio darymas įvairiomis priemonėmis.
- Spalvų stebėjimas: lašinimas, tepimas, maišymas.
- Paprasti judesiai pagal muziką: plojimai, sukimasis, šokinėjimas.
- Kūno perkusija: trepsėjimas, plojimas, barškinimas.
- Niūniavimas kartu su suaugusiuoju, kartojimas paprastų melodijų.

Būdai:

- Naudojimas aiškių, trumpų žodžių: „patašyk“, „nudažyk“, „minkyk“.
- Emocijų atspindėjimas: „Tu džiaugiesi piešdamas“, „Matau, kad tau patinka spausti molį“.
- Priemonių parinkimas pagal vaikų pojūčius: šiltas–šaltas, minkštas–kietas.
- Leisti vaikui savarankiškai rinktis priemones ir kurti savaip.
- Kartu su vaiku stebėti: „kokią spalvą padarei?“, „koks jausmas, kai liečiam vandenį?“.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Estetinis suvokimas</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> pastebi ir vertina estetiką aplinkoje ir kūrinuose.</p> <p><i>Esmenis gebėjimas:</i> tyrinėja, lygina ir apibūdina vizualinius, garsinius, tekstūrinius ar judesinius dirgiklius.</p>	<p>Stebi kūrinus, gamtos reiškinius, architektūrą, medžiagas. Naudoja žodžius apibūdinti tai, kas gražu ar patinka. Skiria spalvas, formas, faktūras. Kuria iš estetiškai pasirinktų objektų: derina spalvas, komponuoja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stebi, apžiūri, palygina objektus pagal spalvą, formą, tekstūrą. ➤ Pastebi grožį gamtoje, paveiksluose, architektūroje. ➤ Pasirenka estetiškai derančius daiktus, spalvas ar formas. ➤ Džiaugiasi vizualiniu grožiu, garsų dermėmis, šviesos žaismu. ➤ Kalba apie tai, kas jam gražu ar patrauklu – išreiškia savo skonį.
<p>Meninė raiška</p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> išreiškia save per įvairias meno formas – dailę, muziką, šokį, vaidybą.</p> <p><i>Esmenis gebėjimas:</i> savitai perteikia mintis, emocijas, pasakojimus įvairiomis meninėmis priemonėmis.</p>	<p>Piešia savarankiškai, kuria siužetus. Atpažįsta garsų aukštį, ritmą, groja paprastais instrumentais. Improvizuoja dainuodamas. Judesiais išreiškia nuotaiką, idėją, personažą. Naudoja netradicines priemones kūrybai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Piešia, tapo, konstruoja įvairiomis priemonėmis ir technikomis. ➤ Pasakoja piešiniu arba kūrybos objektu, ką pavaizdavo. ➤ Mėgsta muzikuoti – ploja, dainuoja, groja paprastais instrumentais. ➤ Kuria šokio ar judesio improvizacijas pagal muziką ar emociją.

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Įsitraukia į vaidybines veiklas – kuria personažus, scenas.
<p>Gebėjimas žaisti</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> žaidimas padeda augti, mokytis, kurti.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> kuria žaidimų siužetus, vaidmenis, dalyvauja bendruose žaidimuose.</p>	<p>Kuria ilgesnius siužetus, tęsia žaidimą per kelias dienas. Kuria taisykles, pasiskirsto vaidmenimis. Žaidžia kartu su kitais – tariasi, bendradarbiauja. Naudoja kūrybingas priemones. Žaidime išreiškia emocijas, idėjas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuria žaidimo siužetą, priskiria sau ir kitiems vaidmenis. ➤ Pasakoja žaidimo istoriją, ją tęsia per kelias dienas. ➤ Žaisdamas tariasi su draugais, ieško kompromisų. ➤ Naudoja daiktus simboliškai – pakeičia jų prasmę žaidime. ➤ Kuria taisykles ir laikosi jų, reflektuoja žaidimo eigą.
<p>Kūrybiškumas</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> išbando, keičia, jungia, ieško naujų sprendimų.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> eksperimentuoja idėjomis, keičia struktūrą</p>	<p>Keičia veiklos eigą pagal savo sumanymą. Kuria netikėtus derinius – vaizduose, pasakojimuose, sprendimuose. Prideda savo elementų, patobulina jau sukurtą darbą. Išbando naujus veiklos būdus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ieško savitų problemų sprendimų veikloje ar žaidime. ➤ Kuria naujus pasakojimus, personažus, žaidimų formas. ➤ Derina netikėtas spalvas, formas, garsus. ➤ Pakeičia ar patobulina pradėtą veiklą pagal savo idėją. ➤ Siūlo grupėje naujus veiklos būdus

Pasiiekimų sritis	Ketvirtį–šešti gyvenimo metai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
<p>Tyrinėjimas</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> tyrinėja kūrybos procesus per medžiagas, klausimus, bandymus.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> stebi, išbando, keičia, analizuoja, reflektuoja kūrybos eigą.</p>	<p>Kuria naudodamas įvairias priemones ir medžiagas. Stebi, kaip keičiasi tekstūra, forma, spalva. Eksperimentuoja – maišo, konstruoja, naudoja netikėtas medžiagas. Pastebi rezultato pokytį ir aptaria jį su kitais.</p>	<p>ar priemonių panaudojimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Atlieka kūrybinius bandymus – maišo dažus, formuoja medžiagas. ➤ Pastebi, kaip kinta spalvos, tekstūros, medžiagų savybės. ➤ Lygina priemones ir jų poveikį rezultatui. ➤ Paaiškina, ką pastebėjo, kas pavyko ar nepavyko. ➤ Kartais keičia planą – priima spontaniškus sprendimus veiklos eigoje.
<p>Emocijų suvokimas ir raiška</p> <p><i>Vertybiniė nuostata:</i> atpažįsta, įvardija ir išreiškia emocijas įvairiomis raiškos priemonėmis.</p> <p><i>Esminis gebėjimas:</i> sąmoningai išreiškia emocijas judesiu, spalva, žodžiu, vaidmeniu.</p>	<p>Pasako, ką jaučia. Išreiškia emocijas žaidimuose, dailėje, dainose. Vaidina emocines situacijas. Naudoja spalvas emocijoms perteikti. Reaguoja į kitų emocijas, išklauso, guodžia, džiaugiasi kartu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atpažįsta savo ir kitų emocijas, jas įvardija. ➤ Piešia ar kuria pagal savo nuotaiką. ➤ Naudoja skirtingas spalvas emocijų išraiškai. ➤ Vaidina emocines situacijas – „liūdnas“, „laimingas“, „piktas“. ➤ Reaguoja į draugo emocijas, stengiasi padėti ar pradžiuginti.

Ugdymo kontekstai, pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai

Ugdymo kontekstai:

Vaiko kūrybiškumas ir raiška natūraliai skleidžiasi per laisvą žaidimą, vaizduotės veiklas, meninius eksperimentus bei vaidybą. Ugdymo(si) erdvėse sudaromos sąlygos saviraiškai – įrengti menų, muzikos, vaidybiniai kampeliai, estetiškai pateiktos įvairios medžiagos: skirtingos faktūros priemonės, natūralūs ir netradiciniai daiktai. Daug dėmesio skiriama veikloms lauke, kūrybai gamtoje bei kultūriniam vaikų patyrimams – stebėjimui, interpretacijai ir išraiškai.

Pedagogo vaidmuo:

Pedagogas veikia kaip kūrybos palydovas – jis stebi vaikų raišką, palaiko savarankiškas idėjas, skatina improvizaciją ir drąsą kurti. Jis nekontroliuoja rezultato, bet palaiko kūrybos procesą: užduoda atvirus klausimus, padeda išsakyti mintis, kviečia įsijausti į emocijas, personažus, situacijas. Kuria aplinką, kurioje galima bandyti, klysti ir atrasti iš naujo. Pats dalyvauja veiklose – piešia, dainuoja, vaidina su vaikais, tampa kūrybiškumo pavyzdžiu ir įkvėpėju.

Strategijos:

- Kasdien sudaryti sąlygas kūrybinei saviraiškai įvairiomis formomis.
- Sudaryti galimybes patirti meną per dailę, muziką, šokį, vaidybą.
- Remtis vaikų idėjomis ir leisti joms augti.
- Skatinti refleksiją apie kūrybos procesą.
- Pritaikyti aplinką: laisvai pasiekiamos medžiagos, atviros kūrybos erdvės, kostiumai, gamtinės priemonės.

Metodai:

- Vaizdinė-meninė raiška: piešimas, tapyba, koliažai, spalvų ir formų tyrinėjimas.
- Vaidybinė raiška: įsikūnijimas į personažus, pantomima, vaidmenų žaidimai.
- Muzikinė raiška: šokio improvizacijos, dainavimas, kūno perkusija, instrumentų tyrinėjimas.
- Kūrybiniai iššūkiai ir problemų sprendimo situacijos žaidimuose.

Būdai:

- Personažų kūrimas pasitelkiant lėles, daiktus, vaiko vaizduotę.
- Veiklos su netikėtomis priemonėmis: piešimas siūlais, teptukais iš šakų, koliažai iš gamtos objektų.
- Garsų ir nuotaikų perteikimas judesiu, spalva ar veiksmais.
- Veidų piešimas ir emocijų atpažinimas per meną.

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaiko ugdymosi pažanga vertinama kaip nuolatinis procesas, leidžiantis suprasti vaiko individualų augimą, gebėjimų plėtotę ir mokymosi raidą. Tai neatsiejama kokybiško ugdymo dalis, užtikrinanti prasmingą ugdymo(si) proceso planavimą, reagavimą į kiekvieno vaiko poreikius bei veiksmingą švietimo pagalbos teikimą, kai jos reikia. Vertinimas apima visų vaiko galių – emocinės, socialinės, pažintinės, fizinės, kūrybinės – stebėjimą ir jų stiprinimą.

Ugdymosi pasiekimų vertinimu siekiama:

- pažinti kiekvieną vaiką individualiai, suprasti jo stipriąsias puses, poreikius ir galimybes;
- numatyti tinkamiausius ugdymo(si) būdus ir tikslus;
- užtikrinti ugdymo proceso kryptingumą bei tęstinumą;
- informuoti šeimą ir specialistus apie vaiko daromą pažangą;
- įtraukti tėvus/globėjus į sprendimų priėmimą dėl ugdymo(si);
- vertinti ugdymo kokybę ir priimti sprendimus jos tobulinimui.

Vaiko ugdymosi pažanga vertinama atsižvelgiant į Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše pateiktas 18 pasiekimų sričių, remiantis individualizavimo, nuoseklumo ir bendradarbiavimo principais. Vaiko raida analizuojama ne lyginant su kitais vaikais, bet žvelgiant į jo paties žingsnius – nuo ankstesnių pasiekimų iki dabartinių.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo etapai:

1. Pradinis vertinimas

- Atliekamas pradėjus lankyti ugdymo įstaigą.
- Stebima vaiko adaptacija, pagrindiniai gebėjimai, įpročiai ir poreikiai.

2. Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas

- Mokytojai taiko įvairius vertinimo metodus: stebėjimą, pokalbius, vaiko darbų analizę, refleksiją, individualias užduotis.

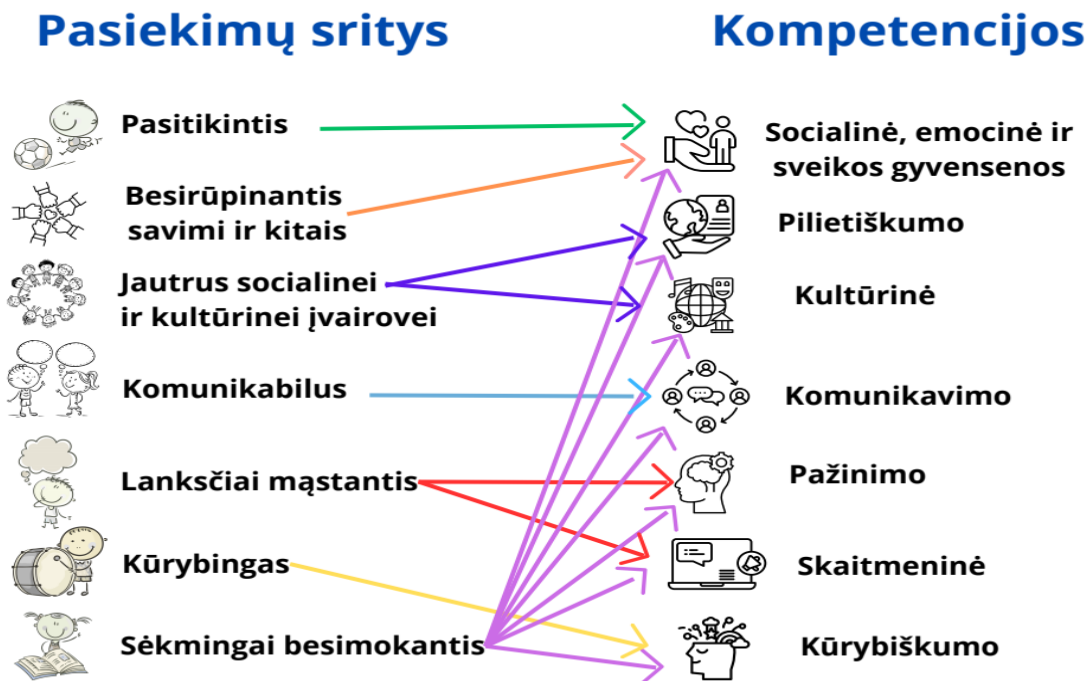
- Fiksuojamos įžvalgos e. dienyne „Mūsų darželis“, vaiko individualiame aplanke, naudojant nuotraukas, įrašus, užrašus.
- Stebėjimas padeda numatyti tolesnius ugdymo žingsnius ir veiklas.

3. Pasiekimų įvertinimas

- Vertinimas atliekamas du kartus per metus: rudens ir pavasario laikotarpiais.
- Vertinama žodžiu, aprašomuoju būdu, išryškinant stipriąsias puses, pažangą ir ugdymosi kryptis.
- Duomenys sisteminami ir aptariami su šeima.
- Informacija perduodama ugdymąsi tęsiantiems mokytojams.

4. Tolesnis ugdymo planavimas

- Remiamasi surinktais duomenimis, siekiant užtikrinti kryptingą ir tikslingą ugdymą.
- Sudaromos sąlygos ugdymo(si) perėjimui į priešmokyklinę ugdymo pakopą.
 - **Užtikrinamas pasiekimų sričių ir kompetencijų nuoseklumas.**

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Širvintų rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pritarimo Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos ikimokyklinio ugdymo programai
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-05-12 Nr. 6-83
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Živilė Pinskiuvienė Merė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-05-12 16:32
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-05-13 00:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2023-04-15 12:57 - 2028-04-13 23:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolanta Lipeikienė Specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-05-12 16:53
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-05-12 16:53
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2023-12-06 11:23 - 2028-12-04 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	„Atžalyno“ ikimokyklinio ugdymo programa.docx
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20250507.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2025-05-14)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2025-05-14 nuorašą suformavo Jolita Andrukaitienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-